# THE STANDARD BEARER

EDITORIAL STAFF
H. Danhof
H. Hoeksema
G. M. Ophoff
B. J. Danhof
G. Van Beek

## REFORMED MONTHLY

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION
GRAND RAPIDS, MICH.

Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

Subscription communications should be addressed to J. H. Vander Vennen, 858 Kalamazoo Ave., S.E., Grand Rapids, Mich. Communications relative to contents of Magazine should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 524 Eastern Ave., S.E., Grand Rapids, Mich.

Vol. I, No. 11 AUGUST, 1925 Subscription Price $1.50

## MEDITATION

### JESUS

. . . . and thou shalt call his name Jesus; for He shall save His people from their sins.

Jesus, Jehovah-Saviour!

What a delightful charm, what sweet loveliness, what soul-enchanting delectableness there is in that Name!

Do you know its fascination, its depth of riches, its amazing mystery of love, its peace-affording power?

In the name Jesus, the God of your salvation stands before you in all the attractiveness of His covenant-love.

For the name means: Jehovah-Saviour.

A common enough name it used to be among the old-covenant-people. Joshua, the Captain, appointed to lead the people of the Lord into the promised rest, and Joshua, the high-priest, were types and shadows of the Captain and Finisher of our faith. But among them all Jesus stands alone and unique. No one ever bore that Name as He. All the Joshua's and Jesuses that were before Him could be called by that Name only in a very remote sense of the word. But Immanuel *is* Jesus. He is in His very Person the God of our salvation, come to save His people from their sins. His Name is Jesus, because Jesus He is; because He can stand before us in all the beauty of His grace and say: I *am* Jehovah-Saviour.

And as He is, so is His work and the purpose of His coming. For the angel is dispatched from heaven to Joseph, who is worrying about his espoused wife, to deliver the message: and thou shalt call His name Jesus, for He shall save His people from their sins!

To many in the world of today, the name Jesus possesses a charm, they say, because He came to reform, to change conditions, to make this a better world to live in. Others are under the spell of that name, they say, because He is such a wonderful teacher, and He left us His marvelous instruction with respect to right living before God and before the neighbor. Still others just adore the name Jesus, they claim, because He makes us better men and women, not only by his profound instruction, but also by His heroic example; and they just love to follow in His steps. And there are even, that find sweet music in the name Jesus, because it is their conviction that He saves from hell eternal, and that because of His coming all men might now safely lay down their head in the hour of death, knowing that all is well . . . .

But these all are strangers to the real charm of the name. He is no world-reformer, He does not merely teach us how to live, He is not pleased with our pretension that we will walk in His steps, He does not make us mere better men and women. . . . .

And surely, He saves from hell . . . . .

But only, because He saves us from the hell of hell, the death of death, the misery of misery: sin. He does not improve, but radically change; He does not make us better, but *other* men and women. He will and surely shall snatch His people from that deepest of all evils: He is called Jesus, because He shall save His people from their sins!

Are you acquainted with the misery of that evil?

Then you may know the charming loveliness of that Name.

Jesus, Jehovah-Saviour!

---

From what horrible evil He saves!

For He saves His people from their sins.

This, surely, deprives Him of His attractiveness for the natural man, whose carnal mind is enmity against God. As soon as he but correctly understands the true significance of the Name Jesus, to him it loses all its beauty and charm. He may sing of the lovely Jesus, and appear to be devoted to His Name, he may vie with the people of God to burn incense of adoration for the Man of Galilee as long as he is left to his own fancy about Jesus. But the music of the name loses its charm for him the moment it begins to chant of sin and guilt and deliverance from it. He desires to be saved, but not from sin. He wants a Jesus, but not the One in garments sprinkled with the blood of the accursed tree. . . . .

The Jews sought after a sign, a sign of power and of an arm of flesh. They knew that they were miserable, but the misery they felt was the humiliating and oppressing yoke of Roman bondage. And the Jesus they hoped for was the Strong Man, that could blow the trumpet from Mount Zion and lead the hosts of Israel to victorious conflict with the legions of the Emperor. . . . .

And the Greek was in quest after wisdom. His nation was conscious of misery, too. And their great men philosophized in search for the life of greatest possible bliss. But the Sufferer of Golgotha was foolishness to them. Not the Suffering Servant but the brilliant thinker they followed to lead them through the dark night of misery to the dawn of perpetual bliss. . . . .

And the world of today seeks after both: power and wisdom. They will have a Jesus for they realize that somehow the world is in misery. There is misery of disease and suffering, misery of hunger and poverty, misery of war and conflict, hospitals, asylums, battlefields. . . . .

The deep groan of agony pressed from the world's bosom they hear and seek to silence. . . . .

And they need a Jesus.

A wise man, to solve the problem of this misery and show the way to deliverance and bliss, they need.

A strong man, to overcome this power of oppression and to lift the heavy hand of Death and Misery from the human shoulder, they desire.

And as long as they may fancy that Jesus of Nazareth is this Wise and Strong Man of the world, they will unite to sing His praises, they will bow before Him in loving adoration and they are charmed by the loveliness of the Name. And they follow this fancied Jesus and rally to His cause. But when the angelic messenger interprets the Name as signifying that He will save His people from their sins, their love is quenched, the fire of their devotion is extinguished and the same flame that burned incense for Him now kindles the fires of hatred and persecution against the Humble Nazarene.

How different this becomes when our eyes are opened for the real and horrible character of our misery, sin! When in our deepest heart there is created the realization that God is the Highest Good and that to live apart from God is death: when the earnest desire to dwell in God's covenant-communion is kindled in our soul; when we see in horror how waves of transgression and streams of iniquity separate us from that covenant-friendship; when we have struggled with these waves and battled with the flood till in despair we are overwhelmed; and when then through the dark night and over the turbulent sea that covenant-Jehovah comes approaching us in human form, full of grace and beauty, and extending His strong hand to lift us from the deep whispers to us: I am Jesus, Jehovah-Saviour! . . . .

How charming is then the Name!

And, clinging still to His mighty arm as He leads us to the Father, and looking back upon the black deep that well-nigh swallowed us up into hell, how we stammer in gratitude:

"Jesus, Jehovah-Saviour, from what awful misery Thou didst save me!"

"My Lord, and my God!"

---

He *shall* save His people.

How certain is Jesus of His victory!

His is no doubtful contest, no mere earnest attempt to save. The outcome is established from the beginning: He shall save His people from their sins.

For He is not willing that any should be lost of those whom the Father hath given Him.

And He is powerful to save them all.

And He saves them completely. The work of salvation is entirely His. At no stage of this work is He dependant on anything outside of Himself. When He approaches a sinner, wallowing in the mire of sin and held in bonds of death and hell, He is sure to lift him out of his misery and to save him till he is placed safely in glory with the Father.

Jesus, He is *for* His people.

For them He willed to be Jesus in the eternal counsel of redemption between the Three Persons of the Divine Family. For them He was ordained Mediator and Head. For them He was born of a woman and became like unto His brethren in all things sin excepted. For them He appeared in the form of a servant and deliberately chose the way of reproach and shame. For them he crawled in the dust of Gethsemane's garden, His soul exceedingly sorrowful even unto death. For them He was dumb as a sheep before its shearers when He was beaten, buffeted, filled with scorn and reproach, spit upon, cruelly scourged, crowned with thorns. For them He accepted the sentence of death without protest, dragged the accursed tree to the Place of Skulls and became a spectacle to all the world. For them He bore the wrath of God and entered into that amazing depth of dreadful suffering and darkest hell from where we hear Him cry: "My God, my God, why hast thou forsaken me?" For them Sheol is closed upon Him by the heavy stone in front of the rock-hewn sepulchre in Joseph's garden. And for them He breaks the shackles of death and issues forth from the grave, victor over death and hell; ascends to the Father and receives the Name above all other names. For them He intercedes and reigns. For them He sends His messengers into all the world with the glad tidings of redemption and deliverance upon their lips. For them He comes again, to deliver them completely and give them a place in His eternal Kingdom, in the new heavens and the new earth in which righteousness shall dwell.

But this is not all.

He is also Jesus *in* them.

Of little avail, indeed, would be all the work of Jesus for us, were He not also Jesus within our hearts. For had he washed our guilt away by His blood, and had He merited our righteousness by His obedience, and had He revealed His Name to us by proclaiming it through His

Word, thus presenting Himself to us in His fulness of grace and truth and calling us to come unto Him and to believe in His Name and be saved; and did He not give us eyes to see and ears to hear and a heart to obey,—then the latter end of us would be worse than the first beginning. Never would we see our own misery, never would we behold His beauty, never would we hear His voice and never would we obey His summons nor grasp the hand extended for our salvation, except for the gracious work of Jesus within us. Holden by the darkness of sin are our eyes so that they cannot see; stopped by the filth of corruption are our ears so that they cannot hear; enslaved by the foolishness of iniquity are our minds so that they cannot understand; perverted by the power of enmity are our wills so that they cannot will to obey. Obstinate perversion is our spiritual name and we are lovers of the very misery from which Jesus came to save. . . . .

But He shall save His people from their sins!

He is Jesus within us.

For He became the quickening Spirit. And He knows how to enter into the heart of the most obdurate sinner. He opens the eyes of the blind, He gives hearing ears to the spiritually deaf, He breaks the heart of the very hardest into shivers of contrition and humbles all our pride; He establishes a living connection between Himself and our hearts, makes us lean on Him, comforts us by the assurance that our sins are forgiven, heals our broken heart and leads us into the light of God.

And He is Jesus through us.

For He abides in us.

And when we, leaning on Him and saved by His Name, love Him and keep His commandments, confess Him and walk in the light, it is Christ that lives in us. He works within us to will and to do of His good pleasure and thus we work out our own salvation. All glory solely to Him, who is Jesus for us, Jesus within us, Jesus through us.

That no flesh should glory in His presence.

He shall save His people.

Jehovah-Saviour.

---

He shall surely save.

We have His precious blood as a testimony of His great love.

And His resurrection speaks to us with undoubted testimony of His almightly power.

Shall we, then, not believe? Shall we not just simply lean on Him alone, and casting away all that is of self, of works, of men, of anything outside of Him, put all our confidence in Him alone, in Him, so mighty, so full of love and grace, so sure to save, so unchangeable, yesterday and today and forever the same?

Ah, our wistful heart, so prone to wander, is so inclined to divide the honors between Jesus and other little jesuses of our own invention! By nature we do not want to be saved merely by grace. Now it is our own free-will we like to bring to Him as a condition of acceptance with Him, now it is part of our own righteousness through which we desire to be saved. We are so apt to decrease Jesus and to increase self. We may perhaps in sorrow over the past join in with the song:

"Oh, the bitter pain and sorrow,
That the time could ever be,
When I proudly said to Jesus:
All of self and none of Thee."

But so often we do not advance beyond the stage of spiritual development in which we confess:

"Yet He found me; I beheld Him
Bleeding on the accursed tree;
And my wistful heart said faintly:
'Some of self and some of Thee'."

But in that spiritual attitude we do not experience the full charm of the Name Jesus. For He is an only Saviour and there is none besides Him. His is the only Name given under heaven whereby men are saved. All that is not of Him must be cast away as a basis on which we stand, as a ground on which we plead, as a comfort in which we rest. All our own righteousnesses must be cast away, all the little rocks of salvation of our own invention must be rolled from under our feet. And, thus, relying solely on Him in life and death, with all our heart and soul and mind and strength, for time and eternity, living because of Him, through Him, for Him, we taste the deep love of that only Name and may sing:

"Higher than the highest heavens,
Deeper than the deepest sea,
Lord, Thy love at last has conquered:
'None of self and all of Thee'."

Thus we shall never be put to shame. For He shall surely save His people. Save them, He shall, till He shall have brought them all into God's eternal tabernacle, where there shall be night no more.

For His Name is Jesus, Jehovah-Saviour!

Did you call Him thus?

H. H.

---

## DE NABIJHEID VAN CHRISTUS

Velen meenen, dat zij nog beter christenen zouden zijn, als zij maar geleefd hadden in de onmiddellijke nabijheid van Christus.

Hoe gebrekkig is hier de kennis van den Bijbel! Hoe gebrekkig vooral de kennis van het eigen hart!

Tot lieve jongeren, die later "pilaren" zouden worden, moest de Heere soms zeggen: "Ga weg achter Mij, Satanas, gij zijt Mij een aanstoot." DAT beteekende soms de nabijheid van Christus!

Soren Kierkegaard.

## "WIE GEEFT RAAD?"

In "Onze Toekomst" maakt Dr. J. Van Lonkhuyzen zich zeer bezorgd over Ds. G. Hoeksema. Reeds geruimen tijd heeft hij zijnen jongeren ambtgenoot nauwkeurig bespied, blijkbaar merkende, dat er iets niet pluis was; doch eerst kort geleden is hij ernstig het hoofd gaan schudden. De zaak is hem kennelijk te machtig. Hij kan van Ds. G. Hoeksema geen hoogte krijgen. En daarom vraagt hij ten slotte, ten einde raad, om raad.

Tot recht verstand van de moeilijkheid moeten we een paar stappen terug doen in de geschiedenis der laatste dagen.

Er is een tijd geweest, dat Dr. Van Lonkhuyzen en Ds. G. Hoeksema elkander uitstekend verstonden. Beiden dienden in de Curatorium-commissie voor de Janssen-zaak. Beiden waren tijdens de vergaderingen van die commissie immer van hetzelfde gevoelen. In het publiek althans bespeurde niemand iets van eenig verschil tusschen hen; ofschoon Dr. Van Lonkhuyzen zich reeds op de Synode van '22 meer openlijk tegen Janssen verklaarde, en Ds. G. Hoeksema, die met Van Lonkhuyzen en Ds. Kromminga 't "minderheids-rapport" opstelde, minder dan zij openlijk van koers veranderde, maar meer het stilzwijgen bewaarde. De mogelijkheid moet dus worden toegegeven, dat er toen reeds eenig verschil bestond; maar bewijzen laat zich zulks toch niet. Hun huidig verschil is van lateren datum, en had zijne aanleiding in de afzetting van kerkeraden door de Classis Grand Rapids West.

Hier moet aanstonds aan worden toegevoegd, dat Dr. Van Lonkhuyzen en Ds. G. Hoeksema wel beide van gevoelen zijn, dat de betrokken kerkeraden wel schuldig stonden aan hetgeen hun ten laste werd gelegd, en dus strafwaardig waren; daar loopt dan ook hun verschil niet over. Het punt in dispuut betreft de macht of autoriteit van een classis over een kerkeraad. Mag een classis een kerkeraad afzetten? Dat is de kwestie. Die vraag wordt door Ds. G. Hoeksema bevestigend, en door Dr. Van Lonkhuyzen ontkennend beantwoord.

Duidelijkheidshalve moeten we hier nog iets aan toevoegen. Het geldt hier niet de vraag, of in dit concreet geval Classis Grand Rapids West de kerkeraden van Hope en Kalamazoo I, Michigan, op goede gronden heeft afgezet. Ging het daarover, dan zouden natuurlijk de betrokken kerkeraden de ooren spitsen, en aan Dr. Van Lonkhuyzen de officieele stukken doen toekomen. Men zou trachten duidelijk te maken, dat de classis het den kerkeraad absoluut onmogelijk heeft gemaakt, om tucht uit te oefenen, stel zulks ware noodig geweest, door pertinent te weigeren eenig bezwaar tegen den leeraar voor den kerkeraad te leggen, schoon deze hierom bad, en tevens beloofde het resultaat van onderzoek en tuchtuitoefening aan de classis te zullen bekend maken. Van verzet tegen het, zij het dan ook aangematigd, gezag der classis toch was in 't minst geen sprake. Maar de kerkeraad wilde gaarne eerst zijn eigen plicht betrachten. Doch daarin werd hij door de classis verhinderd. Omdat de kerkeraad zijn plicht wilde doen, en niet omdat hij zulks weigerde, werd hij door de classis afgezet. Ging het dus over de gronden, waarop de classis de kerkeraden afzette, ja, zie, dan zouden de betrokken kerkeraden belang stellen in dit dispuut. Maar daar gaat het juist net niet over. Alleen de formeele kwestie, of een classis het recht heeft een kerkeraad af te zetten, afgedacht van de gronden, is hier in geding; en, natuurlijk, nadat de daad is gepleegd.

Stond men nog voor de afzetting, dan zouden de betrokken kerkeraden ook allicht eerst nog eens willen vernemen, wat de disputanten van de zaak hadden te zeggen. Dit ware geheel natuurlijk, mede met het oog op de kerkelijke eigendommen. Men zegt althans, dat de wijze van Dr. Van Lonkhuyzen en die van Ds. G. Hoeksema, zal ik maar zeggen, de kwestie van kerkelijke goederen in een gansch tegenovergesteld licht plaatst. En men zegt zelfs, dat juist daarom de classis Hoeksema's weg opwilde, en dat Van Lonkhuyzen, om de eere der vaderen te redden, dien anderen weg verkiest. Maar, natuurlijk, dat zeggen kan ook een praatje wezen. Maar wat doet dat alles er ook toe, de daad is gepleegd. En bovendien beweren beiden, dat ze voor een zuiver Gereformeerd beginsel van kerkrecht en kerkregeering strijden.

En nu houdt Dr. Van Lonkhuyzen staande, dat Ds. G. Hoeksema ongereformeerd is, en ongereformeerd schrijft in het officieel kerkelijk blad "The Banner," waarvan Dr. Beets hoofdredacteur is. Eigenlijk zou Dr. Van Lonkhuyzen Dr. Beets wel verantwoordelijk willen houlen voor hetgeen Ds. G. Hoeksema schrijft, omdat Dr. Beets Ds. G. Hoeksema verzocht heeft over dat onderwerp te schrijven in "The Banner," en schijnbaar de verantwoordelijkheid van zulk schrijven het liefst op een ander wil schuiven; en omdat Ds. G. Hoeksema wellicht niet geheel verstaat, wat hij neerpent. Doch, dat spreekt, op zulk eene wijze genen verantwoordelijk houden voor hetgeen dezen doet, zou men ook alwaar niet Gereformeerd kunnen heeten. Mede hierom niet, omdat Ds. G. Hoeksema beslist staande houdt, dat hij wel weet, wat hij doet, alsmede, dat zijne eigene voorstelling der dingen zuiver is, en die van Dr. Van Lonkhuyzen minder juist. En daar zit Dr. Van Lonkhuyzen nu mee. Hoe moet dat nu? Wie geeft raad?

Natuurlijk wil hij niet uitgemaakt hebben, wie gelijk heeft. Dat spreekt wel vanzelf. Zijne voorstelling is Gereformeerd. Hij beweegt zich langs de zuivere Gereformeerd lijn, die loopt over Calvijn-Geneve, de Hugenooten, Dordt, Rutgers, enz. Doch hij staat voor de vraag, wat te doen met Ds. G. Hoeksema. Ds. H. Hoeksema heeft men uit het ambt gezet, zooals men zegt, wegens ongereformeerdheid in de leer. Nu is Ds. G. Hoeksema ongereformeerd, even ongereformeerd als H. Hoeksema. Ds. G. Hoeksema is niet alleen mede verantwoordelijk voor de ongereformeerde handeling van Classis Grand Rapids West in de afzetting van kerkeraden; maar hij schrijft ook ongereformeerd in het officieel kerkelijk blad: "The Banner." Zijn schrijven is in strijd met het Gereformeerd belijden. Het tegenovergestelde van zijn

schrijven staat te lezen in bepaalde artikelen, door Dr. Van Lonkhuyzen aangewezen. Men kan het dus opslaan.

Bij zulk een stand van zaken zou men denken, dat Dr. Van Lonkhuyzen zelf wel raad kon verschaffen. En dat zou hij ook wel want de zaak alszoodanig is duidelijk genoeg, indien hij maar volkomen zekerheid kon hebben ten opzichte van Ds. G. Hoeksema's toerekenbaarheid. Zie, ja, Ds. G. Hoeksema zegt wel, dat hij de dingen goed verstaat, hij zegt dat wel, maar is het daarom ook zoo? Dr. Van Lonkhuyzen kan zich zulks haast niet voorstellen. Indien Ds. G. Hoeksema metterdaad verstaat, wat hij schrijft, dan zou hij afgezet moeten worden; want zijn schrijven is ongereformeerd. Maar, maar verstaat hij wel werkelijk hetgeen hij zelf zegt goed te verstaan? Hoe zullen we?

Luister even, Dr. Van Lonkhuyzen! Men zegt, in Chr. Geref. kringen, dat er nog een andere lijn van Gereformeerd kerkrecht bestaat. Die moet loopen, zoo zegt men ten minste, over Embden, Londen-à Lasco, Dordt, Grand Rapids, Heyns, G. Hoeksema, enz. Het is misschien te veel moeite, om te onderzoeken of zulks feitelijk het geval is. O. i. is dit ook geheel overbodig. De zeggers zullen zeer waarschijnlijk blijven zeggen, wat ze altijd gezegd hebben. En nu ja, dat beteekent o. i., dat de hardste roepers 't winnen. Voor één man is o. i. de weg over Geneve-Dordt-Amsterdam beslist onveilig; hij zou waarschijnlijk huiswaarts keeren langs den singel E-L-G. R. P.-H-H, nolens volens.

Dat is geen advies, zult ge zeggen!

Noem het dan maar profetie!

H. D.

---

## ATTENTIE!!!

Maandag, 7 Sept. (Labor Day) zullen D. V. de Protesteerende Chr. Geref. Kerken een Velddag houden te Kalamazoo in Oakwood Park.

Alle vrienden en belangstellenden worden vriendelijk doch dringend uitgenoodigd om zooveel mogelijk op te komen. Er zullen ook spreekers optreden.

## NOTICE

Vrienden van elders die per auto komen, volgen M-13 en komen Kalamazoo binnen langs Douglas Ave. Volg die avenue tot aan Main Street, draai links af en volg Main Street tot op een blok over de R. R. tracks, draai dan rechts af op Oakland Drive en volg dan de Oakland Drive en de handwijzers tot ge in Oakwood Park arriveert.

We heeten u van harte welkom!

DE COMMITTEE.

---

O, die dag van heil en loon,
Dag van jubel, dag van glorie;
Als de in God ontslapen doon,
Zullen opstaan in victorie.
't Eeuwig licht is opgegaan,
Onze Heer is opgestaan.

## GODS ZELF-OPENBARING ANTITHETISCH

De Zelf-openbaring van den God des verbonds draagt een antithetisch karakter. Dit geldt zoowel van de openbaring Gods in de schepping, als van de bekend making van zijnen wil voor het leven des menschen, en de historische realiseering van hetgeen Hij van eeuwigheid heeft voorgenomen bij Zichzelven. Eénzelfde beginsel beheerscht alle Zelf-openbaring Gods. De creatuurlijke afspiegeling van Gods deugdenbeeld en leven van liefde en vriendschap staat geheel in het teeken van de antithese. De tegenstelling van licht en duisternis is niet eerst opgekomen nà den val, kan niet beperkt worden tot de geestelijke zedelijke wereld in engeren zin, maar is gegrond in all werken Gods en gegeven met alle Gods-openbaring. Kennelijk heeft God zichzelven antithetisch willen openbaren, en moet het antithetisch karakter van het creatuurlijk spiegelbeeld van de Zelf-openbaring Gods worden aangemerkt als van God gewild. God heeft ook de antithetische trek van de openbaring van Zichzelven in de werken zijner handen gewrocht om zijns zelfs wil. Eerst bij die beschouwing kan men ten volle recht laten wedervaren aan het woord der Schrift: "Ik formeer het licht, en schep de duisternis, Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen."

Dan kunnen we ook de sprake der Schepping verstaan. De Schepping is kunstgewrocht Gods. Zij is vrucht van Zijn willen, het werk zijner vingeren. Hij heeft haar gewrocht om Zijns Zelfs wil. Hij wil haar voor Zichzelven. Doch Hij heeft ook een doel met haar. Zij moet Hem openbaren. Dat doet zij reeds als werk Gods. De Schepping toont het merk des Scheppers. Doch zij is ook, zooals de Belijdenis zegt: "voor onze oogen als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, groote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen, namelijk *Zijne eeuwige Kracht en Goddelijkheid*." Heel de Schepping is ons openbaring van God, als God, als Schepper, in de Drievuldigheid van zijn bestaan, in de volheid zijner deugden, in zijn eeuwig voornemen, alsmede in de werking zijner kracht, naar zijn vrijmachtig welbehagen. Dus noemt de Schepping ons Gods Naam, ontsluit zij ons Zijnen eeuwigen Raad, en wil zij naar hare idee zijn, en ons in de volheid van wezen, leven, werking, heerlijkheid en gemeenschap doen aanschouwen den tempel des Allerhoogsten, de woonstede Gods in den Geest. In het organisch geheel der Schepping, zij het al niet zonder het licht van Schrift en Historie, zien wij het evenbeeld desgenen, die alle dingen gemaakt heeft.

Bij het licht van Gods gesproken en geschreven Woord verstaan wij, dat hemel en aarde, als één werk Gods, openbaring zijn van Hem, die de Bron is van alle zijn, wezen, leven, kracht, relatie, wet, kennis, wijsheid, wil en werk. En daarbij verstaan we dan tevens, dat hemel en aarde behooren te worden beschouwd in hunne eenheid en onderscheidenheid, en in de orde en de gemeenschap, waarin ze samen, en toch weer onderscheiden, en in al hun heir geschapen werden; alsmede in

hunne betrekking tot den mensch—in zijne schepping, val en begenadiging —; en in hunne betrekking tot God, Die ze dienstbaar stelt aan de uitvoering van zijn Raad in de Geschiedenis; en derhalve in betrekking tot Christus Jezus, den Middelaar, in Wien de Schepping als organische eenheid wordt verlost en verheerlijkt. Alleen dan toch kunnen we verstaan de Zelf-openbaring van den Verbonds-God in het werk der Schepping, in hare symbolische, typische, profetische strekking. En dan zal ons ook opvallen het antithetisch karakter van de Zelf-openbaring van den God des verbonds in het werk Zijner Schepping.

Gewoonlijk geschiedt zulks niet. Wel staat het voor Gereformeerden vast, dat Gods scheppen van hemel en aarde één werk is. Wel merken zij de Schepping aan als een organisch-harmonisch geheel. Die gedachte drukken zij uit in het woord *kosmos*. Men heeft, zij het slechts in beperkten zin, oog voor de harmonie van de eenheid en volledigheid in de veelvuldigheid der onderscheidene schepselen. En ook staat in 't abstracte voor het Gereformeerd bewustzijn wel vast de volkomen alzijdige symboliek van al het geschapene. Die wordt door niemand ontkend. Maar in onze aanschouwing van het concrete ontsnapt die toch dikwijls aan onzen blik. Wij hebben onze kennis daarvan nog maar weinig in systeem gebracht. Onsamenhangende trekken merken we wel op, doch eene afgeronde beschouwing bezitten we niet. En op het typisch-profetisch karakter van de Zelf-openbaring Gods in de Schepping letten we nog minder; terwijl hare antithetische strekking bijna geheel verzwegen wordt.

Wel echter trekt het de aandacht, dat nà den val terstond alles in de Schepping wordt betrokken in den strijd tusschen God en Satan, en tusschen het vrouwenzaad en het slangenzaad, en dat van alle zijden wordt heengewezen naar de finale uitkomst van die uiterste bange geestelijke-zedelijke worsteling. Aanstonds is de Schepping vol van symboliek, schaduw, profetie en antithese. En daar heeft men dàn wel oog voor. Doch men gaat in zijne verklaring van dat verschijnsel slechts zelden terug tot achter den val. Men vergenoegt zich met te zeggen, dat de herschepping de lijnen der Schepping volgt, of ook, dat de Schepping op de herschepping is aangelegd. Doch het verband tusschen de schepping, den val des menschen, en de verlossing in Christus Jezus blijft onaangeroerd. Kennelijk wil men 's menschen val gaarne aanmerken als een accident, een toevallig een bijkomstig iets, waarmede in het oorspronkelijke scheppingsplan niet is gerekend. Wel maakte God er provisie voor in zijnen eeuwigen raad, maar in Zijn scheppingsplan is er voor den val toch eigenlijk geene plaats. Daarin slaat de zonde veeleer eene breuk, die door de genade in de herschepping weer wordt hersteld. Van een doorloopen der lijn is bij die beschouwing feitelijk geen sprake. Eigenlijk krijgt men dan twee lijnen: de lijn van de ontwikkeling van het leven uit de beginselen van zonde en genade, en de lijn van het zoogenaamd oorspronkelijke Scheppingsleven, door het wonder der gemeene gratie. En die laatste is dan eigenlijk de grondlijn. Daarmede is het dan gedaan met de éénheid in onze wereldbeschouwing en levensopvatting. Van een eigenlijken organischen samenhang der dingen is dan geen sprake. Men pleegt geweld aan de éénheid des menschen, de éénheid der Schepping, de éénheid Gods, en van Zijn raad, oogmerk en bedoelen. En daardoor wordt het oog gesloten voor de symbolische, typische, profetische strekking van de Godsopenbaring in de Schepping; inzonderheid voor het antithetisch karakter daarvan.

In de Schrift echter staat de éénheidsgedachte immer op den voorgrond. Alle dingen zijn uit God. Vóór den beginne waren zij er niet. Doch toen was God er wel. En toen was Hij er met zijn eeuwig voornemen. Naar dat voornemen heeft Hij toen aan de wereld zijner voorstelling ook naar buiten een eigen bestaan gegeven, met een eigen wezen, natuur en werking. De werkelijke Schepping is één met de wereld van Gods conceptie. Gelijk God zijn evenbeeld aanschouwde in de wereld zijner gedachte, zoo weerspiegelt ook thans zijn geschapen kunstgewrocht zijne gelijkenis. En die Schepping drukt ééne gedachte uit: de verbondsgedachte. God heeft alle dingen geschapen tot Zichzelven. Hij heeft de Schepping verbondsmatig aan Zichzelven verbonden; opdat Hij in zijne Schepping één zij, en de Schepping één zij in Hem. In die verbondsrelatie ligt het geestelijk-zedelijk middelpunt van het Heelal. De band, die de stoffelijke dingen en de geestelijke schepselen samensnoert, die hemel en aard vereenigt, en Schepper en Schepping één doet zijn, is de band des verbonds. De verbondsgedachte is de uitdrukking van de idee der Schepping, in hare eenheid en onderscheidenheid, en in haren band aan God.

Tot die verbondsmatige éénheid heeft God zijne Schepping reeds terstond bij den aanvang opgevoerd. *In den beginne schiep God den hemel en de aarde.* Dus was de Schepping Zijn eigendom. Immers, Hij schiep haar. Zij lag aan Hem vastgehecht. Doch Hij deed vervolgens ook uit de eenheid en de verscheidenheid in die eenheid van de eerste schepping van hemel en aarde door de zes secundaire scheppingsdaden opkomen het organische geheel van zijn kunstgewrocht, in rijke harmonie van gelijkheid, onderscheidenheid en veelvoudigheid. Uit de ééne eerste schepping doet Hij scheppend opkomen gansche groepen van schepselen, elk met een relatief eigen zijn, wezen, leven, natuur, werking en ontwikkeling, met een eigen idee, aard en orde van bestaan, in en met elkander een eigen geheel, een rijk, eene eigene harmonische eenheid en wereld vormende; doch zóó, dat al die betrekkelijk zelfstandige werelden samen, organisch verbonden in het groot geheel der Schepping Gods, zich schikken onder één hoofd, uitdrukking geven aan éénzelfde Godsgedachte en zich gemeenschappelijk richten op den Oorsprong en Formeerder aller dingen. In de tweede schepping schiep God uit de eenheid der eerste schepping tot de eenheid der ontwikkelde en voltooide Schepping. En daarin stelt Hij het lagere dienstbaar aan het hooger staande, en sluit de gansche Schepping af en legt haar verbondsmatig aan den Schepper vast in den mensch, haar kroon en heer. In de eerste aanvankelijke schep-

ping werkt de kracht Gods in de donkere diepten der oerstof. Daaruit bouwt Hij scheppend op, als uit één grondbeginsel, de schoone harmonische wereld van elementen, stoffen, krachten, vormen, verhoudingen, die nog altijd in volheid van wezens, levensvormen, hoedanigheden, en alzijdige wisselwerkingen ontsluiten de eenheid van den wortel; ons tevens in gelijkenis vertoonende de opkomst, werking en ontwikkeling van levensvormen op het hooger gebied van bewustzijn en wilsdaad; en profeteerende van de toekomstige heerlijkheid en zaligheid van den nieuwen hemel en de nieuwe aarde, waarvan de huidige schepping, ook in haar physisch bestaan, in al hare geledingen, symbool is, en schaduw en belofte.

Eén beginsel beheerscht alle werk Gods. Daarop maakt ook de zonde geen inbreuk. Omgekeerd, wat God scheppend volbracht, wordt in den weg van zonde en genade, strijd en lijden, sterven en opstanding volmaakt in den nieuwen hemel en de nieuwe aarde, welke God wederbarend maken zal. De schepping van Gods raad omvat beide: de tegenwoordige en de toekomende wereld, in onderling verband. De tijdelijke bestaansvorm der schepping dient hare eigene toekomstige bedeeling van geestelijk eeuwige heerlijkheid. De gedaante der dingen gaat voorbij. Het tijdelijke maakt plaats voor het eeuwige. Doch de Schepping blijft. In Christus, den Middelaar, ligt de ééne Schepping Gods vast en gewaarborgd, van eeuwigheid tot in eeuwigheid, naar hare idee, ontwikkeling en eindbestemming. In Hem is zij openbaring van Gods gedachte en voornemen. Daarom kon die Schepping ook reeds vóór den val Christus afbeelden, en kon de Heiland spreken in gelijkenissen, en voortbrengen dingen, die verborgen waren van de grondlegging der wereld. Hij Zelf toch is de eigenlijke uitdrukking van Gods scheppingsgedachte, die tevens in Hem en door Hem wordt vervuld. Daarom kon Hij dan ook met vervulling van alle wet, schaduw, symboliek en profetie Gods Schepping opbeuren uit haren val en doorvoeren tot hare bestemming van eeuwige heerlijkheid. En die eeuwige Schepping zal in haren staat van hemelsche heerlijkheid door den band des verbonds in Christus Jezus waarlijk actief één zijn met den Schepper in de liefde Gods, welk in den Middelaar uitgaat tot het creatuur en in de wederliefde van het herboren schepsel wederkeert tot den Verbonds-God. En daarin is dan de Scheppingsgedachte gerealiseerd.

Van die gedachte is de Schepping belichaming en openbaring. Zij is dat van den aanvang af, naar den regel, dat het natuurlijke eerst is, en daarna het geestelijke. Bij den aanvang van Gods scheppingswerk staat het stoffelijk beginsel op den voorgrond, in alle schepselen en verhoudingen. Doch de schepping verheft zich uit het anorganische, door het organische leven der planten en de vrije beweging der dieren heen, tot den mensch, die geformeerd uit het stof der aarde, nochtans vertoont de gelijkenis van het evenbeeld Gods. In hem, die in zijn aardsch bestaan natuurlijk is, rust deze tegenwoordige wereld; maar niet zonder symboliek en profetie te zijn van de schepping en hare hoogere geestelijke hemelsche gedaante, in het eeuwige licht en het eeuwige leven, en rustende in den Heer uit den hemel. Achter Adam staat Christus. Gelijk wij het beeld des aardschen gedragen hebben, zoo zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

Daarop wijst zeker wel allereerst het licht, het begin van de schepping der zienlijke dingen. Dat licht is beeld van Hem, die een ontoegankelijk licht bewoont, Zelf het eeuwige licht is, en in wien gansch geen duisternis is, ook voor ons het licht is, inzonderheid in Christus Jezus, het licht der wereld. En Wiens Woord het licht is, dat onze duisternis verdrijft, ons verlichtende tot de kennisse Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Ook kennen we in het licht van dat Woord de waarheid, genieten we het leven, smaken we 's Heeren gunst en gemeenschap, en wandelen we in heiligmaking en liefde. En dus zijn de geloovigen licht in den Heere, kinderen des lichts, het licht der wereld, en laten zij hun licht schijnen voor de menschen. Wat rijke symboliek en profetie! Doch dat veelvuldig licht vormt eene tegenstelling met de duisternis, den nacht, de zonde, de leugen, de dwaling, de ellende en de eeuwige rampzaligheid in de plaats der verderfs. En die antithese is in de schepping gegrond, en door den mond Gods uitdrukkelijk genoemd.

Gelijksoortige symbolische, typische, profetische, antithetische sprake gaat er uit van het water, het schepsel, waardoor in de zienlijke wereld, bepaaldelijk op aarde, alle schepselen bestaan. Het water is symbool van verkwikking, reiniging, levensvreugde, diepte van wijsheid, ondoorgrondelijkheid van verstand, grootheid van macht, volheid van eeuwigen vrede. Alle levende schepselen dorsten naar water. Doch slechts bij God is de ware levensbron. De beekjes van Gods genade en zegen verblijden Jeruzalem, de Kerk des Heeren. Geen onheil zal de stad verstoren, waar God zijn woning heeft verkoren. Haar ten goede, heerscht Hij over de opgeblazenheid der zee. Daaruit spreekt weer de antithese. Hij haalt op uit den ruischenden kuil, baant door de woeste baren een pad, zweert bij de wateren van Noach, en behoudt door het water des doops; doch Hij doet ook verzinken in Zijn Vloed, werpt Babylon met geweld in de diepten der kokende kolken, en ontzegt aan de zee der wereldmachten eene plaats in de nieuwe schepping.

En terstond in den morgenstond der schepping stelt Hij antithetisch tegenover de vergadering der wateren het droge, de aarde. Het droge is de aarde bij uitnemendheid, de woonplaats van plant en dier en mensch, de schouwplaats van het leven der volkeren en koningen. In onderscheiding van de diepten der zee, wijst de aarde, inzonderheid in hare hoogtepunten, naar boven. Ook is zij gegrond en vastgemaakt, en niet het beeld van veranderlijkheid en ongestadigheid, gelijk de zee. En de aarde is vol van Gods goedertierenheid. Evenwel, het leven op de aarde is aardsch. Het natuurlijke vraagt om het geestelijke. En als het aardrijk om des menschen wil vervloekt wordt, en deelt in diens verderf, dan verheffen zich zijne bergen in trotschen hoogmoed, dan doen zijne rotsen struikelen, in zijne laagten vallen dan de

schaduwen des doods, en in het hart der aarde opent zich het graf. Doch als God in zijne genade den keisteen verandert in eene waterfontein, en in Zion legt een uitersten hoeksteen, dan is Christus wel den ongehoorzamen eene rots der ergernis, maar voor degenen, die Hem van den Vader gegeven zijn, is Hij een bron van heil, dat nooit vergaat. Wie in Hem gelooft, zal leven. En met hem wordt dan ook opgenomen in Gods verbond zijne woonplaats, het aardrijk, en gezegend als zijn erfenis. Ook hier is alles symboliek, schaduw, profetie en antithese.

Van de lichten des hemels geldt zulks niet minder. Zon, maan en sterren verkondigen Gods grootheid, majesteit, macht, heerschappij, wetenschap, genade, beloften en trouw. Zij geven den mensch op aarde licht, maar zij zijn hem ook tot teekenen, opdat hij zijn leven inrichte naar 's Heeren ordinantiën. Zij mogen hem niet zijn voorwerpen van aanbidding. Zij willen, dat de Schepper zal geëerd worden. Want God is ons een Zon en Schild, in Christus is ons de blinkende Morgenster opgegaan, en in gemeenschap met de Zon der gerechtigheid zullen de leeraars, die er velen rechtvaardigen, blinken, als de glans des uitspansels, gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk. Doch dan moeten ze op de teekenen der tijden letten, hunne dagen tellen, de sabatten houden, alsmede het feest der nieuwe maan, en het jubeljaar; werken terwijl het dag is, nuchteren zijn, en wakende, opdat zij in den grooten dag des Heeren, als de zon zal verduisterd worden en de maan niet zal lichten, over de goddeloozen mogen triomfeeren, en beërven het eeuwig koninkrijk, dat het licht onzer huidige zon niet zal behoeven, noch het schijnsel der maan, in hare aardsche hoedanigheid. Hier streeft alles symbolisch-typisch-profetisch-antithetisch naar boven, zoekende het licht van het waarachtige leven.

En dit is naar den regel van alle werk en alle openbaring Gods. In de schepping klimt alles tot immer hooger leven op. Onder de leven-wekkende inwerking van Gods Geest komt de aarde tot levende werkzaamheid in de planten, welke in de dieren zich verheft tot vrije beweging, en in den mensch zich openbaart als bewustegewilde verbondshandeling, naar het voorbeeld Gods. Het geschapen leven weerspiegelt in zijn eigen organische werking en samenwerking van elementen en krachtene in het anorganische en in het organische, in plant en dier en mensch, in zijn vruchtbaarheid en vermenigvuldiging, in zijn gemeenschap en veelvuldigheid van vormen en schakeering van heerlijkheid, Gods deugdenbeeld en liefdeleven, en doet ons inzonderheid verstaan Gods oogmerk en bedoelen. De ontsluiting van het rijke scheppingsleven wijst ons op het leven, dat Christus in onverderfelijkheid aan het licht heeft gebracht. Het vergankelijk karakter dezer bedeeling roept ons toe, dat we moeten zoeken de dingen, die boven zijn. Zonder verbondsgemeenschap met den Eeuwige, laat alle aardsche levensgemeenschap ons ledig. Het beeld kan de werkelijkheid niet missen. Wie het hemelsche niet vastgrijpt, verliest straks ook het aardsche. Want deze wereld gaat voorbij, en hare begeerlijkheid; maar die den wil van God doet, blijft in der eeuwigheid.

Gods wil is onze spijze. Die wil ligt wel in beginsel in de Schepping uitgedrukt, maar gaat er toch ook boven uit. Dit komt, omdat God de Schepping niet slechts heeft gewild in haar ontstaan, bestaan en voortbestaan, doch ook in hare historie en eindbestemming. Hij heeft ook een doel met haar. Daarom heeft Hij moeten openbaren zijnen wil betreffende haar. Hij wil de Schepping opheffen uit haar aardsch bestaan en doorvoeren tot hare eeuwige bestemming van hemelsche heerlijkheid en verbondsgemeenschap. En daaraan heeft Hij den mensch dienstbaar gesteld. In en door den mensch moet de Schepping de onverderfelijkheid aandoen. Vleesch en bloed kunnen het koninkrijk Gods niet beërven; de verderfelijkheid beërft de onverderfelijkheid niet. Doch het sterfelijke van dit aardsche leven moet verslonden worden tot overwinning. Alleen in dien weg zal Gods Schepping het beeld kunnen dragen van den Heer uit den hemel. Dat nu moet de mensch weten. De betrachting van Gods wil betreffende de Schepping is voor hem het eeuwige leven.

Deze gedachte ligt antithetisch uitgedrukt in het proefgebod. In het Paradijs treedt de mensch op als beelddrager Gods. Hij is aller schepselen hoofd en heer, doch 's HEEREN knecht. Dat is hij. Daarin bestaat zijn mensch-zijn. In zijn hart ligt de verbondsknoop tusschen Schepper en Schepping. Hij is verbondsmensch, in onveranderlijkheid. Dat is zijn wezen. In hem openbaart en weerspiegelt Zich de Verbonds-God. Juist daarom vinden de schepselen hunne volmaking en kroon in den mensch. In den mensch klimt de gansche Schepping op tot God, ligt zij aan Hem vast, en treedt zij met Hem in verbondsgemeenschap. Van de afspiegeling van den Verbonds-God in den verbondsmensch is en blijft de geheele organische Schepping de levende, harmonische omlijsting. Dat behoort tot haar wezen, onvernietigbaar. Die afspiegeling Gods, dat bestaan des menschen naar Gods beeld, en met hem de schepping, kan wel geschonden en verdorven worden, wel in haar eigen geestelijkzedelijk tegendeel omslaan, maar nooit vernietigd worden. Daarom moeten wij voorzichtig zijn met onze onderscheiding van beeld Gods in engeren en ruimeren zin. Door de zonde is er geen deel van Gods beeld verloren geraakt, maar wel is het gansche beeld verdorven geworden. De mensch is onveranderlijk in zijn wezen, doch naar zijne natuur is hij veranderlijk, verderfelijk, sterfelijk.

Dús schiep God hem. En aldus stelde God hem in den hof van Eden, in organische gemeenschap met de gansche Schepping. Gods beelddrager in het aardsche Paradijs kon zondigen, sterven, verdorven worden. En de toestand der Schepping was daarmede in overeenstemming. Wel was zij zeer goed, overeenkomende met Gods idee, en geschikt voor den mensch. Maar zij moest toch door den mensch, haar kroon en heer, worden vastgelegd in hare verbondsgemeenschap met God. De gansche Schepping bestond en leefde verbondsmatig, en wachtte op de

zelfbepaling des menschen. Door de vrije wilskeuze des menschen moest het geheel der geschapene dingen gefixeerd, bevestigd en vastgemaakt worden in de organisch ingeschapene verbondsbetrekkingen. Dat was de prediking der dingen, de aanblik der Schepping. Elk schepsel vroeg daarom. De immer hooger stijgende reeksen van schepselen wezen daarhenen, en daarop richtte zich het leven der Schepping. En dat wel in tegenstelling met de sprake van het verderfelijk karakter dezer aardsche bedeeling. Immers, gelijk de mensch kon vallen, zoo kon ook het Paradijs verloren gaan. De aarde kon verdorven worden, dieren en planten konden ontaarden, en de elementen konden uitbreken in strijd. Want dit sterfelijke was wel bestemd om de onsterfelijkheid aan te doen, maar zulks was nog niet geschied. En zulks zou slechts kunnen geschieden door de vrije zelfbepaling van den verbondsmensch, in zijne relatie tot den God des Verbonds. Dat was de openbaring van Gods wil in de Schepping, de symbolische, typische, profetische, antithetische sprake der dingen. De Schepping staat op 's levens tweesprong, wachtende op de keuze des menschen.

Door het proefgebod erlangt de zelfbepaling van den verbondsmensch haar zedelijk karakter. Daarin handhaaft God zijn recht op de Schepping en op de keuze des menschen. God eischt het hart des menschen voor Zichzelven op, en zegt hem, wat hij kiezen moet. Hij bepaalt de zedelijke vrijheid des menschen. Ook zij is Zijn schepsel, en behoort Hem toe. En deze Zelf-openbaring Gods in zijne wet voor den vrijen wil van den mensch vertoont in zeer bijzonderen zin een antithetisch karakter. Ook hier stelt God de antithese van leven en dood voor het bewustzijn des menschen, doch niet gelijk in de Schepping. De antithese der Schepping heeft betrekking op feiten, physische verhoudingen, symboliek, schaduw, en profitie; maar deze is meer zuiver geestelijk-zedelijk van aard. Door het proefgebod stelt God eene tegenstelling, die voor het bewustzijn des menschen alleen maar bestaat door het gesproken woord Gods. En dat woord ligt niet rechtstreeks uitgedrukt in de Schepping, is geen spreken van de Schepping tot den mensch aangaande God, maar omgekeerd, het raakt de Schepping. Het gewaagt van eene betrekkelijke tegenstelling tusschen den Schepper en Zijne Schepping. Het plaatst den mensch voor de onderscheiding van Gods wet in het brood en de wet van Zijn gesproken woord. Bij brood alleen zal de mensch niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat; ook, al luidt dat woord: *niet eten.* Die den wil van Gods woord doet, zal leven. Wie dat woord versmaadt, die vindt ook bij de vrucht van den boom des levens en bij het brood, dat uit de aarde voortkomt, geen baat. Want de aarde is des HEEREN, mitsgaders hare volheid. Daarom, al wijst men ons nog zoozeer op de doelmatigheid der geschapene dingen en hunne geschiktheid voor den mensch, gelijk satan Adam en Eva zulks deed in betrekking tot de vrucht van den boom der kennis des goeds en des kwaads, "Gods gunst sterkt meer dan d' uitgezochtste spijzen"; want Zijne goedertierenheid is beter dan het leven. Hij den HEERE is de levensbron. Onze ware spijze is de wil van Gods woord.

Reeds terstond in het Paradijs maakte de HEERE bekend, dat de mensch niet alleen van het brood leeft, maar dat de mensch leeft van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat. Wel mocht de mensch genieten de vrucht zijns werks. Gods hof bebouwende, en dien bewarende, waardoor hij de daarin liggende goddelijke antithese in positieven zin zou openbaren, zoo mocht hij vrijelijk eten van allen boom des hofs, inzonderheid van de vrucht van den boom des levens; maar hij moest zulks doen in gehoorzaamheid aan Gods gebod. In dien arbeid was de mensch knecht, geen heer. En hij mocht zich het goed zijns Heeren niet wederrechtelijk toeëigenen. Hij is rentmeester. Hij is Gode rekenschap verschuldigd. Ook heeft hij het leven niet in zichzelven. En het brood, dat uit de aarde voortkomt, het kruid des velds, de vrucht van den boom des levens, alle aardsche genieting alszoodanig, ja ook de gansche Schepping, in haar zelve aangemerkt, waarborgt hem het leven niet. Dat kan niet. Want de aarde is des HEEREN. Zij kan gave zijn, maar geen gever. In zichzelve aangemerkt is zij, gelijk het gras, verderfelijk, sterfelijk, stof van jongsaf, kort van duur. Al zou derhalve een mensch de geheele wereld gewinnen, maar niet Gods wet tot spijze hebben, toch leed hij de schade zijner ziel, hij verloor zijn leven. Niets of niemand is waarlijk goed, den mensch goed, dan God alleen. De spijze des menschen is, dat hij doe den wil van zijnen Maker; ook, als het gebod van den Wetgever een betrekkelijk tegenstelling vormt met de wet van het brood des Scheppers. Dat is de gedachte van het proefgebod. Die in strijd met dat verbod eet van den boom der kennis des goeds en des kwaads, sterft; doch die in gehoorzaamheid er niet van eet, leeft. Niet-eten doet leven, wel-eten doet sterven. Dat is de antithese.

Maar daarmede is nog niet alles gezegd. Deze antithese draagt een zedelijk-juridisch karakter. Het niet-eten alszoodanig doet niet leven, het wel-eten op zichzelf genomen doet niet sterven. Hier wordt niet gehandeld van de schadelijke uitwerking van vergif op organische wezens. Het proefgebod is de wet des Konings. Daarin waarschuwt niet de Vader, maar daarin dreigt de Rechter. Strikt genomen, betreft het hier geen kwestie van eten, maar van gehoorzaamheid. Niet-eten is hier geen zelfbewaring, maar zedelijk goeddoen; en wel-eten is kwaaddoen, geen zelfvergiftiging. Wel-eten is vergrijp aan Gods majesteit, en stelt schuldig, des doods schuldig. Wie eet, heeft daarmede, zooveel aan hem staat, de bron van zijn leven verlegd uit den Schepper in het schepsel, en vindt in 't eind deze aarde een land, dat, dor en mat, van droogte brandt, waar niemand lafenis kan krijgen; doch die heeft allereerst zijn Heer naar de kroon gestoken, en gemeend Gode evengelijk te zijn. Die wil niet, dat God koning over hem zal zijn.

In die hoedanigheid komt de antithese van Gods Zelfopenbaring voor het bewustzijn des menschen te staan, als satan op het tooneel verschijnt. Aanstonds bepaalt deze de aandacht der vrouw bij de uitnemendheid van

de wet van het brood. Zie, zulks moet Eva zeker toestemmen, de vrucht des booms, waarvan God zeide, dat de mensch niet zou eten, is goed tot spijze. Moet God nu niet aan den mensch doen toekomen, wat goed voor hem is? Een God, die dat niet doet, is niet goed, niet goed voor den mensch. De mensch moet zichzelven zoeken, zijne verwachting hebben van het brood, en niet toelaten, dat God hem onthoude de goede spijze van de vrucht van den boom der kennisse des goeds en des kwaads. Een God, die weigert den mensch te dienen, moet als kwaad worden verworpen. Dus oordeelde de verleider, alle orde omkeerende. En in dat gevoelen deelde de zondigende mensch. God is niet het eenigst goed, God is niet in alles goed voor den mensch. Als God zijn gebod plaatst tegenover de wet van het brood dan is zulks voor den mensch niet goed; maar dan moet deze eigenmachtig de spijze verkiezen boven het woord. Want de mensch zal alleen bij brood leven, en niet van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat.

Naar dit zondig oordeel van satan en mensch staat God niet alleen in zijne bejegening van zijn schepsel, maar ook in zijn karakter aangeklaagd. Daartegen zal God zich hebben te rechtvaardigen. De wereldgeschiedenis zal ons moeten bieden de theodicea, de zelfverdediging Gods. De beschuldiging van den duivel moet worden weerlegd. De Mond der waarheid moet spreken. Satan heeft beweerd God te kennen, doch de Eeniggeborene, die in den schoot des Vaders is, die heeft Hem ons recht verklaard. En dat behoort mede tot Gods antithetische Zelf-openbaring. Want reeds van eeuwigheid heeft Hij zijnen Zoon gegenereerd en Christus gezalfd tot Koning over Zion. Het Woord zal ons derhalve niet slechts van God spreken, maar het zal ons den Schepper doen kennen in Zijne relatie tot het creatuur. Hij, van wien geschreven is in de rol des boeks, draagt de heilige wet, welke God den sterveling zet, in het midden zijns ingewands. En tegen die wet Gods heeft Hij geen bezwaar. Omgekeerd, Hij heeft lust om Gods welbehagen te doen. Ook dan is Hij bereid te komen, als van Hem gevraagd wordt de volkomene vervulling van alle slachtoffer en spijsoffer, en brandoffer en zondoffer. En Hij bedwingt zijn tong en lippen niet. Zijn hart bedekt nooit Gods gerechtigheid. Gods gerechtigheid wordt door Hem alom verbreid; Gods waarheid doet Hij hooren; Gods heil, den mensch beschoren, vloeit dagelijks uit zijn mond; Gods gunst, Gods trouw, Gods woord en Gods geheimen boodschapt Hij in eene groote gemeente. Dus staat aan het einde der eeuwen God in Christus gerechtvaardigd; en de Waarheid Gods heeft satans leugen gelogenstraft. Aarde, zee en eiland verheugen zich in hun Heiland. Gods mogendheid heeft sterkte willen gronden uit kinderen, ja uit den mond der zuigelingen, om zijner tegenpartijen wil. De hemelen zingen met vreugde, de benedenste deelen der aarde, de bergen, de bosschen, en alle geboomte, maken een groot gedreun met vreugdegezang; omdat de HEERE Jakob verloste, en Zich heerlijk gemaakt heeft in Israël. Dus is Gods volk tot 's HEEREN lof op aarde, gelijk de Schepper het van eeuwigheid gewild heeft.

Doch ook daarmede is de antithetische Zelf-openbaring Gods nog niet voltooid. Deze wille Gods, van eeuwigheid voorgenomen, afgeschaduwd in de schepping, en historisch in Christus gerealiseerd, wordt vastgelegd in de eeuwige antithese van hemel en hel. Ook de toekomstige wereld doet ons God kennen in zijne onveranderlijke eeuwige antithetische Zelf-openbaring. Zij doet ons Hem zien, gelijk Hij waarlijk is, in onderscheiding van hetgeen Hj niet is. Hemel en hel hebben de reden van hun bestaan in God. De permanente wilsdaad van Gods antithetische Zelf-openbaring is de oorzaak van hun ontstaan, bestaan en eeuwig voortbestaan. God wordt er door geopenbaard en verheerlijkt in zijne eeuwige onveranderlijkheid. Het heerlijk licht en de buitenste duisternis, in hunne vastgelegde tegenstelling, zullen eeuwiglijk in antithetische klanken bevestigen het woord des HEEREN, gesproken van den beginne door den mond Gods: "Ik formeer het licht, en schep de duisternis, Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen."

H. D.

---

## THE COVENANT OF NATURE

### 1. General or Common?

By those who hold to a common grace, with which God blesses both the righteous and the wicked, those whom He loves and those whom He hates, the elect and the reprobate, appeal is made particularly to the covenant God established with Noah and his sons, immediately after the flood, as constituting the scriptural basis, with which this theory of a common grace either stands or falls. The reader will understand that this does not hold for what the synod of Kalamazoo declared in its first point of the now famous three. It expressed that God reveals a certain common grace in the preaching of the gospel to all that hear, elect and reprobate alike, in other words, that God in the preaching of the gospel is graciously inclined and actually gives grace to the reprobate as well as to the elect, even though this grace is not saving in regard to the former. This doctrine could hardly find its basis in the covenant of Noah. It is supposed to be founded on such texts as Ez. 33:11. To this entirely peculiar stand of the Christian Reformed churches since the synod of 1924 we have no reference now, at least, not directly. We have in mind the theory, that for this present time and in the general things of this world as it is sustained by the Providence of God, in rain and sunshine, existence and position, eating and drinking, etc., the Lord is gracious and blesses in His kindness all men, the wicked reprobate included. He gives the wicked no saving grace. It is admitted that He does not love them, with the same love wherewith He loves His people. What is more, it is admitted that He hated them with sovereign hatred and He purposeth to form them as vessels unto dishonor; that He fits them

unto destruction. But it is also held, that for this present time He is gracious unto them, intends to do them good and blesses them in His lovingkindness. This general lovingkindness, it is alleged, is proved from the covenant God established with Noah and his generations. God is not only gracious to the wicked and reprobate in this life, but this grace is based on and flows from His covenant-relationship as revealed in Noah's time. In this covenant God entered into a relation of friendship with all men, with sinful man as such, regardless of and in spite of his spiritual-ethical position and attitude to God. This general covenant, then, reveals that God is able to be and actually is gracious to the naked sinner, that He assumes an attitude of favour and grace toward him with all the gifts He bestows upon him for this present time and that, therefore, there is such a thing as common grace.

It will, therefore, evidently be important to investigate the question: is the covenant of nature to be considered particular or general, special or common? And it is, first of all, necessary that the import of the question be clearly and definitely understood. The question now before us is not, whether God established His covenant with every creature in the organic sense of the word. It is quite impossible, in the face of the clear language of Scripture in this respect, to dispute the universal implication of the covenant with Noah. It was not a covenant which included merely men. It comprises earth and heaven, the sun and moon and stars, the clouds of heaven, the sea and its fulness, the fowls of the air and the beasts of the field and every living thing, the sprouting tree, the seeding herb, the ripening grain and the blooming flower. It includes all the groaning creature. In this sense of the word this covenant with Noah is surely universal. Neither is there anything strange in this conception. For all things are ours and we are Christ's and Christ is God's. It is not an unscriptural idea that God establishes His covenant with His people and for their sake with all creation, for all things must work together for good to them that love God. This, then, is not the question. But, specifically stated the question involved is, whether God can enter into covenant-relationship with the sinner as such, still more particularly with the wicked reprobate, and whether He actually did enter into such relation of covenant-friendship when He established His covenant with Noah? As the synod of Kalamazoo discovered to their great embarassment, the problem, if there be any, is always expressed in the perplexing question: does God love temporally whom He hates eternally? Are His enemies His friends? Are, in the covenant with Noah, the wicked reprobate to be viewed as friends of God?

According to Dr. A. Kuyper it was none other than John Calvin who first of all answered this question most positively in the affirmative. Writes Dr. Kuyper, De Gemeene Gratie, I, pp. 16, 17 (we translate):

"Calvin says, in words which are not ambiguous: 'It is without any doubt that in this case this grace of God is extended to all the descendants of Noah. It is no particular covenant . . . . , but such a one as is common to all peoples, and which shall flourish through all ages to the end of the world!' His expression: *Foedus omnibus populis commune,* i. e., a covenant of grace common to all peoples, decides here. From the choice of these words it is evident, that Calvin understands the covenant with Noah not as 'saving,' but as having reference to a mercy of God, of which every son of man, of every nation, in all ages, till the Second Advent, derives the benefit."

"We need not waste another word, therefore, to prove that we follow in the footsteps of Calvin."

Thus writes Dr. Kuyper. According to him it is Calvin's view that God established His covenant with Noah also with the wicked unbeliever and that the reprobate are included in it. We maintain, however, that Kuyper's presentation of Calvin's view is not correct. First of all, the English translation of Calvin's Commentary upon Genesis gives the passage quoted by Dr. Kuyper as follows:

"Moreover, there is no doubt that it was the design of God to provide for all his posterity. It was not, therefore, a private covenant confirmed with one family only, but one which is common to all people, and which shall flourish in all ages to the end of the world." There is nothing in these sentences to decide for the view that God established His covenant with every individual, the wicked unbeliever included. The contrast in the quotation is not that between the righteous and the wicked, but between the private family of Noah and the generations that should follow.

Besides, Calvin continues:

"Although the favor which God promises extends also to animals, yet it is not in vain that He addresses Himself only to men, who by the sense of faith are able to perceive this benefit. We enjoy the heaven and the air in common with the beasts, and draw the same vital breath; but it is no common privilege that God directs His word to us; whence we may learn with what paternal love he pursues us. And here three distinct steps are to be traced. First, God, as a matter of present concern, makes a covenant with Noah and his family, lest they should be afraid of a deluge for themselves. Secondly, he transmits his covenant to posterity, not only that, as by continual succession the effect may reach to other ages; but that they who should afterwards be born might also apprehend this testimony by faith, and might conclude that the same thing which had been promised to the sons of Noah was promised unto them. Thirdly, he declares that he will be propitious also to brute animals, so that the effect of the covenant towards them might be the preservation of their lives only, without imparting to them sense and intelligence. . . . . For although this be an earthly promise, yet God designs the faith of his people to be exercised, in order that they may be assured that a certain abode will, by his special goodness be provided for them on earth, until they shall be gathered together in heaven." Calvin's Commentary on Genesis IX:10.

From these words of Calvin we draw the conclusion that his footsteps led in a direction quite different from

that followed by Dr. Kuyper. Noah is presented by Calvin as the stipulator of the covenant at the head of a believing posterity. The design of the covenant is to assure His people, even with regard to things earthly, that a sure abode will be provided for them by His special goodness even to their being gathered up into heaven. And in his commentary on the 12th verse he explains the rainbow as a sacrament added to the promise, "in which the wonderful kindness of God is exhibited, who for the purpose of confirming our faith in his word, does not disdain to use such helps." Granting, therefore, that the question which Dr. Kuyper intended to answer in his "De Gemeene Gratie" was surely not before the mind of John Calvin when he wrote his commentary, we maintain nevertheless that to him the covenant with Noah was established with the gracious design to comfort His people even unto the end of the world. It is general in that it is not confined to one family but comprises all the families of the earth; it is general too in that it effects brute beasts and every living thing; but it is not general in that it is established with wicked unbelievers, who derive its blessings from God's covenant.

It may be regarded as certain that no Reformed theologian since the days of Calvin, until Kuyper developed his view, regarded the covenant of nature as a relation of friendship between God and the naked sinner. Even though the entire conception which Dr. A. Kuyper attempts to develop and maintain was quite foreign to our Reformed fathers and contrary to their fundametnal theological conceptions, and even though they did not attach the importance to the covenant with Noah it received in later days, the question was broached sometimes whether this covenant was to be considered as essentially the covenant of grace, and therefore, as having been established with the people of God. And their answer was quite uniformly affirmative. Kuyper himself admits that men like Pareus, Rivet, Perkins and Maestricht explained the covenant with Noah as having an eternal significance, as being the covenant of grace and including not all men, but only the people of God. (De Gemeene Gratie I, 16, 19.) Their entire conception of God's covenant was such that they could not conceive of its being established with the enemies of God. This is evident, too, from our Baptism Form, according to which the flood is typical of baptism, and the people being saved through the flood and with whom God establishes His covenant constitute the church. To them the covenant-relation was essentially the relation of friendship between God and His people, which by that very fact excluded the reprobate.

This is evident also from Brakel's conception of the covenant. He does not specifically elaborate on the covenant of nature established with Noah. But when he explains the covenant of grace he does ask the question, whether God can stand in covenant-relationship to the wicked sinner outside of Christ. And his language is quite unequivocal. He writes (we translate):

"It is incompatible with the holiness of God, that He, Who is as we have described Him above, would enter into a covenant-relation of friendship with man, who is as we have pictured him a moment ago."

. . . . "Still further, how can it be in harmony with the veracity of God to maintain external friendship and internal and true hatred; to bless externally by a covenant, yet to condemn internally and truly; to be God's property in friendship in the external sense, yet in the true sense be the people of His wrath? If men would thus deal with men and thus would make covenants with one-another, would not the very wicked despise such dealings? Be such unrighteousness, then, far from the Almighty!" (Redelijke Godsdienst, I, pp. 378, 379.)

It is, however, Kuyper's conception that the covenant with Noah is, truly, an act of God's friendship and favour and condescending grace, but that it is established with all men, with the naked sinner, God simply acting as if His enemy were His friend. Writes he (we translate):

"For God to enter into covenant-relationship with His creature is an act of favour, of condescending goodness, of grace. Now, grace is inconceivable for the sinner without the establishment of a covenant, simply because all the fundamental relations between God and men rest upon the covenant of works, all sin is for that reason violation of the covenant, and healing of the breach is impossible unless the violated covenant is replaced by another covenant." . . . .

"To conclude a covenant is an act of *friendship*. If it is plain, therefore, that the human race, by nature corrupt through sin, stood in an attitude of enmity against God, it is very evident, that when God established His covenant after the flood, He did not figure with this enmity, He acted as if man were His friend instead of His enemy, and He allied Himself with man against a third, i. e., against the Evil One and the destruction he brought and is still busy to bring upon our race and upon the world. . . . . "

"God, therefore, comprises in the Covenant with Noah our entire race and with the race the whole earth and all of nature, in order to make of the very thing which Satan had chosen as an instrument against God a means for Himself and against the devil. . . . . "

" . . . . Surely, the world lies in evil and the whole world is under condemnation before God, but this does not alter the fact that God, in the person of Noah after the Deluge, concluded a covenant with this our sinful race and the corrupt world, and that this covenant is and remains a Covenant of grace." . . . . The covenant with Noah is not established with the Church, but with our human race and with the natural world and this covenant continues to be of effect also in lands and among nations where the Church of Christ is as yet unknown." (De Gemeene Gratie, I, pp. 287-289.)

"Surely, there is in the covenant with Noah nothing that deals intentionally or particularly of saving grace. There is no mention of remission of sin and guilt, neither of the promise of sonship and eternal life. No benefits

are promised to the few, but the promise of God in this covenant extends to all the children of men. . . . . It deals with man as *man,* with man in his relation to other men on earth, with man in his relation to the animals and with man in his relation to the destructive elements of nature." (Idem, I, p. 10.)

We conclude, therefore, on the basis of Kuyper's own statements, that the following elements are contained in his view of the covenant with Noah:

1) It is essentially a relation of friendship between God and His creature.

2) The act of establishing this relation of friendship is an act of grace, of condescending goodness and loving-kindness.

3) It is established with all men alike, merely as men. With the sinful human race and the corrupt world as such God entered into a relation of friendship.

4) It is established without any basis of atonement for sin, remission of sin and guilt and satisfaction of God's righteousness. God merely treats His enemy as if he were His friend.

5) As a result of this general relation of friendship the natural human race is now God's ally against the Devil and his wicked work.

In the main Dr. H. Bavinck coincides with this Kuyperian conception of the covenant with Noah. He does not elaborate upon it and, for that reason, all the elements of Kuyper's view as mentioned above, are not present with him. But he agrees that the covenant with Noah is general in scope and is established with all men. For he writes:

"This covenant with Noah, indeed, has its origin in God's grace; it is also most closely related to the covenant of grace proper, because the latter is borne and prepared by it; but it is not identical with it. It is much rather a covenant of long suffering, concluded by God with all men and even with all creatures." (Dogmatiek III, 226.)

Thus, then, is the situation. The Kuyperian conception of the covenant with Noah constitutes the main foundation for the modern theory of common grace. This conception is that God established a covenant of friendship with wicked men. We deny that Calvin's conception is the same as Kuyper's or even that Kuyper follows in the main Calvin's footsteps. The interpretation of Kuyper is not old but new. We will investigate this sure foundation of the theory of common grace. The question is: Is the covenant of God with Noah general or particular? And this question we hope to answer by an exegetical study of the passages in the Word of God that speak of this covenant; by somewhat entering into the idea of God's covenant in general; and by searching the Scriptures for light upon the question as to God's attitude to wicked and reprobate men also in this present life.

H. H.

## ZEER ONCHRISTELIJK

In "De Reformatie" schrijft Dr. V. Hepp een reeks artikelen over De Leergeschillen in de Chr. Geref. Kerk in Amerika. Wij zijn niet van plan onze lezers voortdurend te vermoeien door de aandacht te vestigen op hetgeen deze hoogleeraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam van onze toestanden denkt, en als zijn oordeel over de jongste geschiedenis schrijft. In "De Reformatie" van 10 Juli, l.l., echter komt een artikel voor van de hand van Dr. Hepp, dat een oogenblik de aandacht dubbel waardig is, omdat het een staaltje biedt van onkunde in betrekking tot de feiten, oppervlakkigheid in het beoordeelen en van het pogen, om bij gebrek aan christelijker middel, heel de beweging van onzen kant verdacht te maken en uit zondige motieven te verklaren. Door dit laatste geschrijf is Dr. Hepp nog veel meer dan door zijn vroeger schrijven, uit wetenschappelijk, zoowel als uit ethisch oogpunt zeer in onze achting gedaald.

In het bewuste artikel schrijft Dr. Hepp allereerst over de meer genoemde gemeentevergadering, die in het najaar van 1924 in de Eastern Ave. kerk gehouden werd, om de gemeente gelegenheid te geven te protesteeren tegen het besluit der classis, waardoor voor leden vervuld met bitteren haat den toegang geopend zou worden tot het heilig avondmaal des Heeren. Van deze vergadering schrijft Dr. Hepp het volgende:

"Alsnu nam Ds. Hoeksema de toevlucht tot een eigenaardig middel. De kerkeraad riep een ledenvergadering samen. Daar zette Ds. Hoeksema zijn standpunt uiteen. Daarna moest er gestemd worden. Toen deze vergadering gehouden werd, vertoefde ik juist een paar dagen in Grand Rapids. Heel Gereformeerd Grand Rapids was er natuurlijk vol van en wachtte met groote spanning af, wat er geschieden zou. Men gevoelde, dat een scheuring zoo al niet zou plaats hebben, dan toch zou worden voorbereid. Na de uiteenzetting van Ds. Hoeksema moest er gestemd worden. En hoewel Ds. Hoeksema een vurig tegenstander van kerkelijk stemrecht voor de vrouw — ook in Amerika een kwestie — is, stond hij als voorzitter van den kerkeraad erop, dat ook de vrouwen in dit geding haar stem zouden uitbrengen. Zelf heb ik zoo'n stembriefje gezien. Daarop werd de vraag gesteld, of Ds. Hoeksema zich schuldig had gemaakt aan "publieke" zonde, gelijk de classis had gekonstateerd. Het ging dus tegen de classis. Men had een hokje "ja" of "neen" zwart te maken. Als ik me het cijfer wel herinner, stemden meer dan 750 belijdende leden "neen." En een groote 50 "ja." Verreweg de meerderheid was dus op de hand van Ds. Hoeksema. De Chr. Geref. pers in Amerika liet niet na deze handelwijze als independentistisch te veroordeelen. En volkomen terecht. Want wel verdedigde Ds. Hoeksema zich, dat de kerkeraad niets anders bedoelde dan het gevoelen der gemeente te hooren en aan de gemeente niet de regeermacht te geven. Maar zeer juist zag men hierin slechts een doekje voor het bloeden. Want het stemmen op een gemeentevergadering is op zichzelf reeds independentistisch. Welk effekt men daar-

mee wenschte te bereiken was duidelijk. Men wilde zich sterk maken tegen de classis. Hier ligt dan ook feitelijk reeds de breuk met het kerkverband."

Er is niet veel waar in bovenstaande voorstelling van Dr. Hepp.

Wij stippen slechts het volgende aan.

1) De herhaaldelijk gegeven voorstelling alsof Ds. Hoeksema de kerkeraad van Eastern Ave. is, en alsof zijn wil daar wet is. Misschien was dat de betrekking tusschen Dr. Hepp en zijn kerkeraad te Watergraafsmeer. Het is bij ons niet zoo.

2) De voorstelling alsof de kerkeraad een middel zocht om zich sterk te maken tegen de classis. Dat heeft Dr. Hepp van hooren zeggen. De feiten zijn anders. En Dr. Hepp had dit ook kunnen weten. Feit is, dat velen in de gemeente wilden protesteeren tegen het besluit der classis, waardoor het avondmaal opengezet zou worden voor vijanden van den leeraar. Ze wilden de gemeente door met een protest. De kerkeraad besloot, om de gemeente op ordelijke wijze daartoe gelegenheid te geven. Vandaar het samenroepen der leden onder leiding van den kerkeraad.

3) Verkeerde voorstelling van hetgeen er gebeurde. Ds. Hoeksema zette op die vergadering zijn standpunt niet uiteen. Daarmee was de gemeente wel bekend. Doch hij verhaalde de geschiedenis uit de officieele stukken en dus zoo objectief mogelijk. En hij vermaande de gemeente tot kalmte en liefde en tot het voorkomen van alles wat zou strijden met den geest der Christelijke liefde. Ook is het niet waar, dat er op dit vergadering gestemd werd. Er werden geen stembriefjes rondgegeven. En op de kaarten, die wel rondgegeven werden, werd ook niet de vraag gesteld of de leeraar zich schuldig had gemaakt aan eene publieke zonde. Dr. Hepp zegt, dat hij zelf een van die kaarten had gezien. Daar wordt het al niet beter van. Want de waarheid schrijft hij niet. Hij schrijft er maar op los. Het is ook niet waar, dat men eenvoudig ja of neen stemde. Men zette zijn naam en adres er bij. Het was eenvoudig een teekenen van een protest tegen het besluit der classis, onder leiding van den kerkeraad. Dr. Hepp, die een kaart gezien heeft, weet dit wel natuurlijk. Want hetgeen op de kaart stond luidde als volgt:

"Ondergeteekende, lid in volle gemeenschap van de Eastern Ave. Christelijke Gereformeerde Kerk, wenscht hierbij te protesteeren tegen het besluit der classis Grand Rapids Oost, waardoor broeders gesteund werden in hun houding tegenover den leeraar en den kerkeraad en den laatsten werd geadviseerd genoemde broeders zoo aan de tafel des Heeren toe te laten."

"Tevens spreekt ondergeteekende uit dat het (zijn, haar) wensch is dat de kerkeraad aan dit besluit der classis geen gevolg geve, daar hij (zij) zoo met deze broeders geen avondmaal zou kunnen vieren."

Hoezeer Dr. Hepp de zaak verwart blijkt wel als hij schrijft, dat 750 belijdende leden "neen" stemden en dus voor Ds. Hoeksema waren. De lezer zal zelf zien, dat dit bij den inhoud der kaart juist gansch niet past. Dan hadden ze immers juist tegen hem zich geopenbaard. Maar Dr. Hepp meent, dat de vergadering voor de vraag geplaatst werd, of Ds. H. zich schuldig had gemaakt aan eene publieke zonde en daarover gestemd heeft. De broeder heeft de kaart zelf gezien!

We weten, dat Dr. Hepp op vacantie was, toen hij dit schreef.

En hij zal wel geen kaart bij zich gehad hebben.

Het ging alles maar op zijn geheugen af. Met opzet heeft de broeder geen valsch getuigenis gegeven.

Maar het is toch niet erg wetenschappelijk, om er zoo maar op los te schrijven voor het publiek.

En het is ook lichtzinnig. Dr. Hepp vat de zaak niet ernstig genoeg op, wanneer hi jover broeders schrijft.

En Dr. Hepp zal zoodra hij dit leest (en wij zullen zorgen, dat hij het leest, zoowel als vele anderen in Nederland) ons zijn verontschuldiging wel willen aanbieden voor zulk een lichtzinnig geschrijf.

En als hij dan meent, dat een gemeente niet mag protesteeren tegen een besluit der classis, waarin zij zoo nauw was betrokken, zal hij dit wel naar gereformeerd kerkrecht aantoonen. Want met iets zeggen is hij niet klaar. Wij verlangen het bewijs er bij.

In het tweede deel van zijn artikel gaat Dr. Hepp feitelijk beneden alle kritiek. Hij vergeet zichzelf. Hij begint waarlijk te schelden. Hij wil verklaren, hoe het mogelijk was, dat zoovelen in de gemeente den leeraar volgden. En dan schrijft hij als volgt:

"Ontegenzeggelijk moet dit toegeschreven aan de krachtige persoonlijkheid van Ds. H. En het geheim der persoonlijkheid laat zich niet doorgronden. Ds. H. had langzamerhand een kring van fanatieke volgelingen gevormd, welke met hem door dik en dun ging. Welke vreemde beweringen hij ook voordroeg, zij hingen hem aan. En niet ondubbelzinnig gaven zij hem en anderen te verstaan, dat hij wat groots was. De gebruikelijke betuigingen, dat alle predikanten met de professoren er bij, in de schaduw van Ds. H. niet konden staan, werden kwistig uitgezaaid. Ook in ons land kwam zoo iets van tijd tot tijd wel voor. En wat men er van te zien kreeg drong steeds tot den wensch: God beware iederen leidsman voor zulke volgelingen. Weinigen zijn tegen zulk een wierook bestand. En tot die weinigen behoorde ook Ds. H. niet."

Welnu, Dr. Hepp, uit wetenschappelijk oogpunt is dit onnoozel. Het klinkt wel diep en geleerd: "het geheim der persoonlijkheid laat zich niet doorgronden." Doch de zaak lag anders aan de oppervlakte. In de eerste plaats zijn mijn volgelingen niet fanatiek. Ook zijn het niet mijn volgelingen. Ze volgen de waarheid, die verkracht is geworden door de kerk en die ze liefhebben boven alles. En wil u de rest weten, denk dan nog eens aan die kaart en het zal u wel duidelijk worden. Onze menschen gingen liever nooit weer naar de kerk, dan met hen, die zich als zulke bittere vijanden, vervuld met wrevel en alle boosheid hebben geopenbaard, ooit aan den disch des Heeren te zitten. Kan Dr. Hepp zich heelemaal niet voorstellen, dat kinderen Gods de waarheid en het

recht liefhebben boven alles en daarvoor alles willen opgeven? Welnu, dit was hier wel degelijk het geval.

En uit ethisch oogpunt is dit laag. Als kwajongens vroeger, toen ik nog in Nederland was, zich niet sterk genoeg gevoelden tot den strijd, gingen ze op een afstand staan te schelden. Is u die schoenen nog niet ontgroeit, doctor? Of kan u ook maar één woord bewijzen van hetgeen u schrijft? U scheldt mijne gemeente, en zeker ook de gemeenten te Kalamazoo, Hope, Hull, Waupun, Byron Center, en straks nog veel meer, als de kerk zich niet bekeert van hare ongerechtigheden, voor fanatiek? En u geeft te kennen, dat ik bedwelmd ben geworden door den wierook, dien men voor mij brandde? Ik heb van dit alles nooit iets gemerkt. Bewijs, please. U spreekt van vreemde beweringen, die ik voordroeg? Bewijs, please.

U heeft mij nooit ontmoet. U heeft mij nooit gesproken. Ik heb u nooit gezien. Please, doctor, vanwaar heeft u al die kennis omtrent mijn door fanatieke volgelingen op hol gebrachte persoonlijkheid?

Dr. Hepp, de gemeene gratie laat zich op grond van Schrift en Belijdenis nooit verdedigen.

De drie punten door de Synode van 1924 aangenomen liggen op de lijn van het Pelagianisme en Arminianisme.

En de ongerechtigheden door Classes Grand Rapids Oost en West bedreven laten zich nooit goed praten.

Deze drie stellingen biedt ik u aan ter bespreking in uw eigen blad, "De Reformatie." In eerlijk debat. Waarin we op grond der beginselen en in het licht der feiten de dingen met elkander zullen bespreken. Geeft u mij de gelegenheid?

Dan kan ieder oordeelen.

Maar u is, als iemand, die gelooft in het komende oordeel, waarover u hier gesproken hebt, verplicht het schuldige en zondige en lichtzinnige van uw schrijven te erkennen. En dan voorts niet meer zoo te schrijven.

H. H.

---

## PROF. BERKHOF'S BROCHURE

### The Gunmen and the Stroopop

On page 63 of the professor's brochure is found the following paragraph: "De verdere bestudeering van deze punten, en zelfs de argumenten, waarmede men ze bestrijdt, hebben ons gesterkt in de overtuiging, dat er uit gereformeerd oogpunt geen gegronde bezwaren tegen kunnen worden ingebracht. Indien dit mogelijke ware, en vooral als het zoo gemakkelijk ware als men het soms heeft voorgesteld, dan zou dit al lang geschied zijn; en toch geschiedde het nog niet.(?) De schoten, die er oogenschijnlijk op gelost werden troffen in het geheel geen doel. Zij waren feitelijk gericht gedeeltelijk tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening, en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing, dat ook de natuurlijke mensch in staat is, om geestelijk goed te doen. Maar de drie punten hebben met deze ketterijen niets gemeen. De afwijkende broeders zijn feitelijk bezig met het bestrijden van een stroopop, die ze zelf hebben opgericht. Trots al hunne aanvallen staan de drie punten daar nog ongerept en ongeschonden."

This paragraph contains a couple of intensely interesting figures, that of the gunner and that of the "stroopop." The two figures are pregnant with meaning. By means of them the professor, without realizing it, confesses that Revs. Danhof and Hoeksema were taken to task, dragged before the broadest ecclesiastical body of the Christian Ref. Church, and finally deposed because of their attacks upon Pelagianism and Arminianism.

We shall make this clear. Recall how that synod made three declarations known as three points. These three points so the professor informs his readers were made the butt of attack by those who deny the existence of common grace. Indeed it is so. Observe how that in the above quotation it is asserted by the professor that thus far those who refused to subscribe to synod's deliverances failed to produce, from a Reformed point of view a single worth while objection. In explaining the matter the professor makes use of a figure. Notice how that he thinks of us as gunners. Upon the horizon appear three points, we take to be three Pelagian intruders. We see red. We hurry about placing our guns in position. We take careful aim and necessarily so, because our targets are three points, and a point is a peculiar thing. According to geometricians it has neither length, breadth nor thickness, only position. We take careful aim therefore. The fuses are ignited, the cannons discharge and the bombardment begins, and is prolonged until the gunmen feel assured that the three points have been wiped from the face of the earth. Our opponents report that it was a terrific attack. Says Prof. Vanden Bosch, "further more the recent terrific attack on the doctrine of Common Grace." (Reformed Herald, first number, p. 19.)

The roar of the cannons subsides. A season of temporary quiet follows. Men begin to inquire about the damage done. Prof. Vanden Bosch speaks of hearing strange voices after the fray. Evidently he was shell-shocked. His report reads as follows: "We weathered the storm that overtook us, but what strange voices did we not hear? Was it not said that all philosophy is out of the devil? And did not some of our pilots aver that the things cultural lie at best on the circumference of Christian interest?" The professor, mark you, calls these voices strange. However these voices are not at all strange. The fact that they sound strange to him only goes to show that his condition must have been rather critical. Permit me to remark in passing that we do believe in culture. Such culture, which is the expression of a fire kindled in the soul by the Spirit of regeneration and sanctification. On the other hand, that culture which they are pleased to call common grace we regard as a child of hell.

Prof. Berkhof seems to have made a rather remarkable discovery. Notice once more the utterance, "Trots al hunne aanvallen staan de drie punten daar nog ongerept en ongeschonden." The professor discovered that the

three points were still there. Throughout the entire bombardment they remained. They were not even damaged strange to say. And why not? The reason is simple enough, asserts the professor. Says he, "De schoten, die er oogenschijnlijk op gelost werden, troffen in het geheel geen doel. Zij waren feitelijk gericht tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening, en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing, dat ook de natuurlijke mensch in staat is om geestelijk goed te doen."

It pleases us, by the way, to hear out of the mouth of the professor that we were engaged in doing nothing worse than attacking the heresies of Arminius and Pelagius. We were not in mischief at any rate. We knew all the time we were not and it heightens our joy to hear our opponents admit it so cheerfully.

What is more the professor maintains, as we saw, that the three points are still there. They were not damaged in the least, and the reason is simple, says Berkhof. The gunmen missed the mark. Our bombs failed to find the target. Says the professor: "De schoten die er oogenschijnlijk op gelost werden *troffen in 't geheel geen doel.*" And how did it happen that we missed the mark? The professor has the answer. Says he, "Zij (de schoten) waren feitelijk gericht gedeeltelijk tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing dat ook de natuurlijke mensch in staat is om geestelijk goed te doen." According to the professor, we missed the mark (the three points) because we had our weapons pointing in a direction away from the three points and toward Arminian and Pelagian heresy. He intimates that we were in the grip of an illusion. We imagined that we were emptying our weapons on the three points. In reality, however, it was Arminian and Pelagian doctrine upon which we were unloading our guns. Hence we were not actually engaged in attacking synod's declarations. We merely imagined we were. In reality it was Arminian and Pelagian heresy which we were bombarding.

Recall now how that classis requested us to discontinue publishing our views and sentiments and keep quiet. Bear in mind how that Prof. Berkhof is assuring the church public that we were attacking Pelagian and Arminian heresy. The professor is correct. Hence classis requested us to cease attacking Pelagianism. This, to be sure, we refused to do. Our deposition followed! And why were we deposed? The answer you may find on page 63 of Prof. Berhokf's brochure. Says the professor: "Zij (de schoten) waren feitelijk gericht gedeeltelijk tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing dat ook de natuurlijke mensch in staat is, om geestelijk goed te doen." According to the professor you see, we were deposed because of our attacks upon Arminian and Pelagian heresy.

Some may object and assert that I am misrepresenting the matter. Some may say, you err grievously when you maintain that you were deposed for attacking Pelagian heresy. You were deposed because in your teachings and writings you went contrary to the three points and in the second place because you refused to desist from attacking them thus making yourself guilty of insubordination.

We heartily agree to the above contention of the opponent, yet we persist in maintaining that we were deposed solely because of our attacks upon Pelagianism. This was the *real* cause of our deposition. Please consider the following. Prof. Berkhof assures us, and correctly so, that we were militating against Pelagian heresy. He in conjunction with those with whom he allied himself also maintains that our views and teachings go contrary to the three points of synod. It follows, therefore, that the three points of synod are the embodiment of Pelagianism. Hence whereas we were deposed for attacking the three points and whereas the three points are the embodiment of Pelagian heresy it follows that we were deposed for refusing to discontinue attacking Pelagianism.

---

Prof. Berkhof informs us that the three points are found in our confessional Standards. Listen to him: "Sedert de laatste synode toch heeft de gemeene gratie controversy zich op deze punten geconcentreerd. Ons gereformeerd volk (?) in het algemeen ziet daarin eenvoudig een uitdrukking van wat zij altijd hebben geloofd op grond van Gods Woord en van onze Belijdenisschriften." And again: "Zij (de synode) heeft een drietal waarheden naar voren gebracht en geformuleerd, die duidelijk in onze confessioneele Standaards begrepen en voor een gedeelte daarin zelfs uitdrukkelijk zijn uitgesproken."

We are now ready to draw another conclusion. Whereas the three points of synod are three Pelagian propositions, and whereas said three points are based on Scripture and on our Standards it follows that God's word in part at least teaches and that our Standards are the formulations of Pelagian heresy. But you say this cannot be! No, indeed not! However not so very long ago one of our theological professors remarked that God's word can be quoted in support of Pelagian lies. The majority of us, I trust, all agree that it can't be done. If not, it follows that the three points of synod are not found in either the Scripture or in our Standards. And this I fear, Prof. Berkhof is not ready to admit. He will staunchly maintain that synod's declarations are taught by Scripture and are found in our Standards. Very well but in that case the three points must be thoroughly Reformed. And it is as if I hear the professor replying "Just so." But now I in turn would ask him, "If it be true that the three points are Reformed and if it be true that in our writings we were and are engaged in attacking Pelagianism (as the professor maintains) it follows that our views are in full harmony with the three points of synod, and if so how was it possible for the professor to recommend and urge our deposition? To this the professor will perhaps reply, "You did not study my figure properly. True I did assert that you were attacking

Pelagianism but the figure also tells you that in reality you were not at all unloading your weapons upon the three points, you simply imagined you were. In reality your guns were pointed in a direction away from the three points toward Pelagian heresy. And this accounts for it that you missed the mark and that the three points were not in the least damaged. And hence you were deposed not because you were *actually* assailing synod's deliverances but because you imagined you were.

To this I answer, Please recall the following, professor. You were a member of the committee appointed by synod to test the teachings and views of Revs. Danhof and Hoeksema. Let me quote to you from the Acta your verdict, and the advice which you placed before the synod. It reads as follows: Echter adviseert uwe commissie der synode (including Berkhof) om bij monde van hare president:

1) "De broeders ernstig te vermanen met het oog op hunne afwijkingen, en van hen de belofte te vragen, dat zij zich in de toekomst zullen houden aan hetgeen de synode in de drie genoemde punten heeft uitgesproken.

2) Er bij de broeders H. Danhof en H. Hoeksema met allen ernst op aan te dringen, dat zij aflaten van alle pogingen, om hunne afwijkende beschouwingen *betreffende* de drie punten in de kerk te propageeren. (Rapport der Comm. van Prae-advies betreffende zaak algemeene genade, p. 13.)

And again: "Deze uitspraken acht uwe commissie in strijd te zijn met de Heilige Schrift en de Belijdenisschriften, daar volgens Schrift en Confessie het vast staat, dat God gunstig is en genade bewijst aan hen, die de Schrift bestempelt als "goddeloozen" en "onrechtvaardigen" waaronder natuurlijk ook de verworpenen begrepen zijn." (Rapport, p. 7.)

Once more: "Ook deze uitspraken acht uwe Commissie in strijd met de Heilige Schrift en met uitspraken der Belijdenisschriften." (Rapport, p. 9.)

Finally: "Evenals de vorige, acht uwe commissie ook deze uitspraken in strijd te zijn met de Heilige Schrift en met onze Belijdenisschriften." (Rapport, p. 11.)

The above quotations are an accurate reproduction of Prof. Berkhof's verdict relative to the views and teachings of Revs. Danhof and Hoeksema. We should not fail to notice how that Berkhof as a member of the committee reported that the views and teachings of Danhof and Hoeksema are an attack upon the truth embodied in our Standards. For that reason he urged the synod to provide for censure. His recommendation reads as follows: "Er de broeders op te wijzen dat zoo het nu of in de naaste toekomst mocht blijken, dat zij zich niet willen houden aan de besluiten der synode, deze dan, zeer tot haar leedwezen, genoodzaakt zal zijn, om de zaak bij hunne respectieve kerkeraden aanhangig te maken." And as Rev. Hoeksema has already informed the readers of the Standard Bearer, this particular recommendation together with two other clauses was rejected. Yet the Acta asserts that it contains the report of the committee in full. On page 113 of the Acta Synodi is found the following statement: "Artikel 100. Het rapport der Commissie van Prae-advies betreffende de zaak algemeene genade wordt gelezen door den rapporteur Dr. C. Bouma. *Het luidt in zijn geheel* als volgt." The Acta is not telling the truth here. But the matter to which I wish to call attention is that Berkhof as a member of the committee, discovered and maintained that the teachings and views of Danhof and Hoeksema militate against our Standards. Now the professor maintains that the three points were taken from the Standards. Hence to militate against the one means to attack the other. Therefore it is impossible for Berkhof to maintain that Revs. Danhof and Hoeksema were not in reality militating against the three points but that, as his figure implies, they simply imagined they were. What then? are the teachings of Danhof and Hoeksema in harmony with the three points of synod? No, indeed not. Fact is that there is a glaring contradiction between the report which the professor submitted to synod and his brochure. In a single statement the professor overthrows his entire report, exonerates us, condemns himself and labels the three points Pelagian. The professor, I suppose thought he was going to treat his readers on something clever when he wrote: "De schoten die er oogenschijnlijk op gelost werden, troffen in geheel geen doel. Zij waren feitelijk gericht gedeeltelijk tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing dat ook de natuurlijke mensch in staat is om geestelijk goed te doen." The professor no doubt thought he was writing something real witty, when he turned out this phrase. Expensive wit I would say. For in publishing it he was engaged in inflicting upon himself a fatal wound. The situation is simply this. Berkhof, the author of "De Drie Punten in Alle Deelen Gereformeerd" avers that the views of Danhof and Hoeksema are to be regarded as an attack upon Pelagianism. Berkhof, the committee member, reported that these same views militated against the Standards. It is clear that both cannot be true. If the views of Danhof and Hoeksema are in conflict with our Standards they do not militate against Pelagianism. On the other hand, if these views are to be regarded as an attack upon Pelagianism it cannot be that they are in conflict with what our Standards and Scripture teach.

One naturally asks, how is it to be explained that the author of "De Drie Punten in Alle Deelen Gereformeerd" in a single statement completely overthrows that which Berkhof, the committee member, submitted to synod relative to the teachings of Danhof and Hoeksema? It cannot be explained from the fact that the professor is a voluminous writer, producing volume after volume and that year in and year out. If this were true of him we would not make so much of the matter. One who writes exceedingly much is apt to contradict himself; Prof. Berkhof, however, produces very little. Yet what happened? June, 1924, he composed a document of such vast importance that its publication meant the deposition of three ministers. Precisely one year and two months

elapses. The professor publishes a small booklet of 64 pages in which he completely breaks down that which he as a committee member erected. A strange phenomenon. How is it to be explained? Thus: And now we are ready to make use of that other figure the "stroopop." We can use this figure to a pretty good advantage. By the way, it is peculiar how the professor not only furnishes us with the weapon we need for fighting him, he even supplies us with pretty good figures.

Now then, the "stroopop," says the professor: "De afwijkende broeders zijn feitelijk bezig met het betrijden van een 'stroopop' die ze zelf hebben opgericht." Mark you, first the professor informs us that we are attacking Pelagianism, a few sentences further he asserts that we are assailing a "stroopop." Hence, the professor compares Pelagianism to a "stroopop." Not at all a bad comparison, because Pelagianism is a lie. To compare a lie to a stroopop is not so bad. The apostle Paul uses the same figure and that for the same purpose. Says the apostle, "For we are laborers together with God; ye are God's husbandry, ye are God's building. According to the grace of God which is given unto me, as a wise masterbuilder, I have laid the foundation, and another buildeth thereon. But let every man take heed how he buildeth thereupon. For other foundation can no man lay than that is laid, which is Jesus Christ. Now if a man build upon this foundation gold, silver, precious stones, wood, hay, stubble. Every man's work shall be made manifest: for the day shall declare it because it shall be revealed by fire; and the fire shall try every man's work of what sort it is. If any man's work shall abide which he hath built thereupon he shall receive a reward. If any man's work shall be burned, he shall suffer loss; but he himself shall be saved; yet as by fire; Cor. 3:9-15. He who hath ears let him hear. The apostle, we notice, also compares the lie to straw. I repeat, not a bad comparison. An apt figure the professor uses. He also asserts that we are assailing that "stroopop." Indeed, we are! We would like to see that "stroopop" go up in smoke. Paul assures us that some day it will, when the fire shall try every man's work of what sort it is. Now it may seem foolish to be assailing a "stroopop." The professor even ridicules us before the public for doing so. So be it. Evidently the professor is not assailing that "stroopop." If he was he would not be ridiculing us for doing so. I wish to assure him and Rev. Y. P. De Jong and Dr. C. Bouma as well that he who is engaged in attacking this "stroopop" is not engaged in child's play. Be assured that it is a man's task. It's a tremendous task. It means a hard battle. One must receive grace and much of it before he will venture to take up arms against this "stroopop." To assail this "stroopop" means that you are cast out of the synagogue. I realize that it sounds very strange for me to be talking in this manner about the "stroopop." You should know, however, that this "stroopop" has numerous defenders. And the opposing forces are not the stroopop as such versus those who would like to see the "stroopop" go up in smoke. No, but the battle is waged between the latter and the defenders of the "stroopop." The situation is this. That "stroopop" assumes flesh and blood in its defenders. Thus it is. The defenders of this "stroopop" and these others are engaged in a life and death struggle.

Indeed we are assailing the "stroopop" and we thank God that He deems us worthy.

But please notice how that the professor also informs his readers that we erected that "stroopop." This is not at all true. That "stroopop" is not our creation. It is a child of Pelagius. The fathers of Dordt, however, took that "stroopop" and stored it away in the attic. June, 1924, Prof. Berkhof, Rev. Y. P. De Jong and Dr. C. Bouma hauled the "stroopop" of the attic, dressed it in a brand new suit of reformed clothes and placed it in the temple. And they say: Behold fair TRUTH. Yet he who has his eyes open sees at once that it is the "stroopop" of Pelagius. For that reformed suit is much too small and the straw is protruding here, there and everywhere. And there are those who say: it is the "stroopop." And the guardians of the "stroopop" say: Not so. And woe unto him who dare assail the "stroopop." Yet this very thing has happened. The "stroopop" has been assailed and stripped of its garments. It stands there now quite bare, a sorry spectacle. And in ever increasing numbers men are shouting: The "stroopop." And Prof. Berkhof fears greatly. Likewise Dr. Bouma. And they go through the land saying unto men: Be calm it is not the "stroopop." But ah, it is. And in his "De Drie Punten in Alle Deelen Gereformeerd" Berkhof addresses men in soothing words in the attempt to quiet their fears. But he makes one big blunder. Accidently he confesses that it is indeed the "stroopop." This invariably happens when he who has been engaged in some illegitimate business or other, attempts to wash his own slate clean, instead of making a full, clean confession. Such a one will invariably contradict himself.

The professor might wish to defend himself. It is not at all difficult to surmise what that defense would be. The professor would reply that his report and his brochure do not at all contain contradictory data. He would want to tell us perhaps that when he reported to synod how that the views of Danhof and Hoeksema militated against the Standards he was referring to certain utterances found in their "Van Zonde en Genade" and in their "Niet Doopersch maar Gereformeerd" and in The Banner. And that when he states in his brochure that Danhof and Hoeksema are assailing Pelagianism he has in mind certain articles contained in The Standard Bearer, published after the synod. He might wish to reply in defense of himself that the teachings of Danhof and Hoeksema are in part sound, and that as a committee member he reported them to be sound in part when he asserted: "Omdat niet kan worden ontkend, dat zij (Danhof and Hoeksema) in de grondwaarheden, zooals die in onze Belijdenisschriften geformuleerd zijn, gereformeerd zijn, al is het ook met een neiging tot eenzijdigheid." (Report, p. 13.) Next he will tell us perhaps that the

teachings of Danhof and Hoeksema are in part erroneous. and that insofar their views are erroneous they go contrary to our standards, Scripture and the three points, but that insofar as these views are sound they are in full agreement with our confessional standards. To that extent then that the views of Danhof and Hoeksema agree with our Standards to that extent should they be regarded as an attack upon pelagianism. Hence the professor will say, my report and my brochure agree. No conflict there whatsoever. The statement: "Zij (de schoten) waren feitelijk gericht gedeeltelijk tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening, en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing, dat ook de natuurlijke mensch in staat is om geestelijk goed te doen," applies to the views of Danhof and Hoeksema insofar as these views are sound. And when I contended as committee member that their views militated against the standards I was referring to certain erroneous utterances found in their publications. Therefore the professor may say, you are mistaken when you claim that I contradict myself. Retract please, and apologize.

However, we are not ready to retract and apologize. The above argumentation is fallacious. It proceeds from an erroneous premice. Namely: the views and teachings of Danhof and Hoeksema are in part reformed and in part unreformed. They are in part true and in part false. This is the false premise from which Berkhof would be proceeding if he would care to adopt the above defense as his own. It is not true that the views of Danhof and Hoeksema are in part true and in part false. Prof. Berkhof will recall how that he informed Synod that this was the case. On the one hand he asserted that "Deze uitspraken (i. e. certain utterances found in Danhof and Hoeksema's publications) acht uwe comm. in strijd te zijn met de Heilige Schrift en met onze Belijdenisschriften." On the other hand he concedes as committee member that "Het niet ontkend kan worden dat zij in de grondwaarheden, zooals die in onze Belijdenisschriften geformuleerd zijn, gereformeerd zijn, al is het ook met een neiging tot eenzijdigheid." Clear, is it not, how that Berkhof as committee member reports that the views of Danhof and Hoeksema are in part reformed and in part unreformed? And this cannot possibly be true. If a part of what Danhof and Hoeksema teach and write is unreformed, all that these men teach and write is unreformed. On the other hand, if a part of what Danhof and Hoeksema teach and write is reformed all that they teach and write is reformed. And this applies to all that was written before and after the synod. And why? Because all that was written is an exposition, a development and a defense of three propositions. They are a) God is gracious unto his people only; b) Sin developes organically unchecked; c) The natural man sins only. All that was written before and after the synode revolves about these three popositions. This applies to the contents of "Van Zonde en Genade." It applies to the contents of "Niet Doopersch maar Gereformeerd." It applies to what was placed before the public in "Langs Zuivere Banen" and to what is being published from month to month in "The Standard Bearer." The entire output is nothing else but a development and defense of the three propositions enumerated above. Of the entire output the above propositions are the very heart and soul. Hence, the entire output is one organical whole. Now a child can see that if his heart is corrupt the entire organism must be corrupt. In other words, if the three propositions are corrupt the development and exposition and the defense of the three propositions must be corrupt. On the other hand, if the development, exposition and defense of the propositions in question are sound the propositions themselves must be sound. I feel assured that the learned committee will grant me this. Very well. Let us now point out how that the height of the ridiculous was again reached, June, 1924, and that by the learned Dr. C. Bouma, Prof. Berkhof and Dr. Y. P. De Jong. This learned trio pronounced our three propositions corrupt but the exposition, development and defense of them sound. According to this learned trio the consistent development of a lie gives you truth.

The verdict of these men should not surprise us. These men believe in common grace. And according to common grace the heart is corrupt, but the outgoings of the heart, having once reached the circumference of our existence, are pure, noble and good. These men have been applying the principle of common grace to our writings. This is consistency all right. However, we don't like it. It cannot be that the development of a lie gives truth. Hence, if the three propositions enumerated above are corrupt, those sections of Danhof and Hoeksema's publications which develop these propositions must be corrupt. On the other hand, if the development of the three propositions are reformed, the propositions must be reformed.

(To be Continued)

G. M. O.

**KENNISGEVING**

De gezamenlijke opbrengst van Cantine en Collecte op den 4den Juli bedroeg de niet geringe som van $416.01 netto. Ten bate van de S. B.

Wij betuigen bij dezen onzen dank aan de milde gevers en gewillige medewerkers.

—DE COMMITTEE.

**MARRIAGE NOTICE**

Sieger Ruimveld—Blanche May Bland. Kalamazoo, Mich.
Adrian De Moore—Cornelia Poot. Kalamazoo, Mich.
Rev. H. Danhof, officiating.

---

Shrink not from the right strife unequal,
With the best is always hope:
But ever in the sequel,
God holds the right side up.

## NAAR HET VOORBEELD GODS

Het eigenlijke puntje in het eerste punt, namelijk, dat er, behalve de zaligmakende genade Gods bewezen alleen aan de uitverkorenen ten eeuwigen leven, ook eene zekere gunst of genade Gods is, die Hij, *blijkens de algemeene aanbieding des Evangelies,* bewijst aan Zijn schepselen in het algemeen, m. a. w. aan de verworpenen, zullen we zeker wel voor afgehandeld kunnen beschouwen, nadat wij ons vrij alzijdig op de aangevoerde Schriftuurplaatsen: Ezech. 18:23 en 33:10, 11, hebben ingedacht, alsmede het populaire bewijs, ontleend aan Matt. 23:37, hebben weerlegd. Die teksten leeren geene algemeene aanbieding des heils, maar eene gansch zeer bijzondere, of geheel geen. Wat dit bewijs betreft moet het eigenlijke puntje in het eerste punt dan ook onverbiddelijk vallen. En dat geldt ook, wat aangaat het bewijs ontleend aan de Belijdenis, aangezien ook het geciteerde uit de Dordtsche Leerregels betrekking heeft op de prediking des Evangelies, en daartoe tevens is beperkt. De aanbieding des Evangelies is geenszins algemeen, ook niet naar de voorstelling der vaderen; en zij is nog minder eene aanbieding van tweeërlei genade: eene bijzondere zaligmakende genade aan de uitverkorenen onder de hoorders en eene algemeene gunst aan de verworpenen onder degenen, die het Woord Gods hooren aankondigen. De Synode van Kalamazoo is dan ook de eerste in de geschiedenis der Kerke die zulk eene voorstelling biedt van de roeping des Evangelies. Vóór 1924 is nimmer eene kerkelijke vergadering van gevoelen geweest, dat God, blijkens de prediking des Evangelies, ook eene zekere niet zaligmakende gunst of genade bewijst aan de verworpenen onder de hoorders van de prediking des Woords. Wel wordt door velen staande gehouden, dat God aan alle hoorders des Woords de zaligmakende genade in Christus aanbiedt; maar de Synodale uitspraak, dat God, terwijl het Evangelie verkondigd wordt, aan de uitverkorenen onder de hoorders zaligmakende genade bewijst, en aan de verworpenen onder hen eene zekere, niet zaligmakende, gunst of genade schenkt, is geheel nieuw. Wij houden ons overtuigd, dat geen kenner der Kerkgeschiedenis dit zal tegenspreken; alsmede, dat geen kenner van de Gereformeerde theologie dit eigenlijke puntje van het eerste punt historisch Gereformeerd zou kunnen heeten. Men late slechts van zich hooren. Hiermede stappen we van dit eigenlijke puntje af, om te komen tot het algemeene van het eerste punt.

De algemeene breedere gedachte van het eerste punt is, dat God eene algemeene gunst of genade bewijst aan verworpenen, afgedacht van de vraag, of Hij zulks doet in de aanbieding des heils, of dat zulks zou blijken uit de prediking van het Evangelie. En ook voor die algemeene gedachte voert de Synode eenige bewijzen aan, niet uit de Belijdenis, maar uit de Schrift. Op dat Schriftbewijs zullen we thans derhalve hebben te letten.

Een zestal teksten worden door de Synode aangevoerd: Ps. 145:9; Matt. 5:44, 45; Luk. 6:35, 36; Hand. 14:16, 17; 1 Tim. 4:10 en Rom. 2:4. Al deze plaatsen in eens behandelen zal wellicht niet gaan. Want wel geeft de Synode van geen dezer plaatsen ook maar eenige exegese, zoodat wij ons er wel af konden maken met eene eenvoudige ontkenning, of stilzwijging, of met de verklaring van dezen of genen Bijbelverklaarder; en ook hebben wij onzerzijds reeds een en andermaal, althans sommige van deze teksten toegelicht; evenwel, om volle maat te geven, en om te laten uitkomen, dat wie gelooft, zich niet haast, willen we nogmaals onze aandacht bepalen bij dit zoogenaamd Schriftbewijs. Doch we beperken ons ditmaal tot het eerste drietal teksten.

Bij Ps. 145:9 behoeven we niet lang te verwijlen. Gaarne stemmen we toe, dat de Heere aan allen goed is, en dat Zijne barmhartigheden zijn over alle Zijne werken. Maar als iemand nu mocht meenen, dat hij met de bloote aanhaling van die woorden bewezen heeft, dat God ook eene gemeene gratie bewijst aan de verworpenen, dan verwijzen wij hem naar de kantteekening op die plaats, welke zegt: "Te weten, van zoodanige, die zijner barmhartigheid kunnen deelachtig worden." En daaronder vallen de verworpenen zeker niet. Want reeds vers 10 zegt, dat Gods gunstgenooten Hem, den Heere, zullen zegenen. En verder zegt deze psalm, dat de Heere ondersteunt allen, die vallen, en dat Hij nabij is allen, die Hem aanroepen in der waarheid. Dat doen de verworpenen natuurlijk niet. De Heere doet dan ook het welbehagen dergenen, die Hem vreezen, hun geroep hoort Hij, hen verlost Hij. De Heere bewaart al degenen, die Hem liefhebben, maar Hij verdelgt alle goddeloozen. Hier is dus geenszins sprake van eene gemeene gratie, maar van de antithetische werking van Gods liefde en toorn. Als God alle goddeloozen verdelgt, dan is zulks toch zeker met geen mogelijkheid gunst of genade te heeten voor verworpenen. Men leze slechts, wat de vaderen op dezen psalm hebben aangeteekend; en blijve bewaard voor het semipelagianisme. Daar is immers geen behoefte aan. Deze psalm predikt ons het organisch verband der geschapene dingen, en de antithese tusschen de goddeloozen en de liefhebbers Gods. De eersten hebben geenen vrede; doch de laatsten zullen, met hun zaad, in eeuwigen vrede bezitten het van God gezegend aardrijk.

De twee volgende plaatsen zijn van gelijke strekking. Zij willen, dat de geloovigen navolgers Gods zullen zijn, als geliefde kinderen. Zij moeten ook hunne liefde laten werken naar het voorbeeld Gods. Die gedachte wordt in beide teksten in bijna gelijkluidende woorden uitgedrukt. Ook is het verband zakelijk gelijk. Wij hebben het hier te doen met een gedeelte van de Bergrede, waarin Christus leert, hoe zijne discipelen naar de wet zijns koninkrijks, die weer door den Geest der wedergeboorte in hunne harten geschreven is, moeten wandelen. Christus' volgelingen moeten niet wandelen en handelen, gelijk de goddeloozen en heidenen, maar zooals de Vader in de hemelen doet. Wat Hij voordoet, moeten zij nadoen. Dat is de gedachte. Zulks wordt door allen toegestemd, en blijkt ook duidelijk uit de woorden van Jezus:

"Maar ik zeg u: hebt uwe vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel degenen, die u haten; en bidt voor

degenen, die u geweld doen, en die u vervolgen; opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders, die in de hemelen is; want Hij doet zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen." Matt. 5:44, 45.

"Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn; want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen. Weest dan barmhartig gelijk ook uw Vader barmhartig is." Luk. 6: 35, 36.

Allerlei ondergeschikte punten kunnen we in onze bespreking van deze uitspraken van Jezus derhalve laten rusten; voor ons tegenwoordig doel is het alleen maar de vraag, wat God, volgens deze woorden, doet, en de geloovigen Hem moeten nadoen. En in onze beantwoording van deze vraag moeten we voorzichtig zijn, dat we deze orde niet omkeeren. De Synode is van de gedachte uitgegaan, dat God al zijne vijanden liefheeft, ook de verworpenen; omdat Christus hier wil, dat zijne volgelingen hunne vijanden zullen liefhebben. En op die wijze komt men dan tot de conclusie, dat God ook eene zekere gunst of genade bewijst aan de verworpenen. Het ongeoorloofde van die conclusie echter ligt voor 't grijpen. Tot zulk eene sluitrede zou men het recht hebben, indien hier gehandeld werd over tweeërlei liefhebben Gods. Werd hier gehandeld van de eeuwige liefde, waarmede God zijne uitverkorenen van eeuwigheid heeft liefgehad, en waarom Hij ze in den tijd trekt met koorden van goedertierenheid, en ook nog van eene andere liefde Gods, in onderscheiding van en in betrekkelijke tegenstelling met de bovengenoemde, die Hij bewijst aan de schepselen in het algemeen, met name aan de verworpenen; dan zou een zoodanig besluit gewettigd zijn. Doch hier is slechts sprake van éénerlei liefhebben Gods. Onder de menschen echter merkt Christus, naar de taal en voorstelling van deze uitspraken, tweeërlei liefhebben op. Goddeloozen en zondaren hebben lief, en Jezus' discipelen hebben ook lief, moeten althans liefhebben. En nu wil Christus, dat er tusschen de liefde van de zondaren en de liefde zijner volgelingen wezenlijk verschil zij. De zondaars hebben de zondaren, dat is, huns gelijken lief, enz., en met het doel, dat zij evengelijk weder mogen ontvangen. Hunne liefde is derhalve in den wortel der zaak eigenliefde, zelfzucht. Hunne liefde is geen wezenlijke liefde. Naar die liefde, die slechts liefde in schijn is, mag de liefde van Jezus' jongeren zich niet richten. De kinderen des koninkrijks moeten liefhebben gelijk God liefheeft. Gods liefde nu is meerder dan de liefde der zondaren. De zondaars kunnen slechts liefhebben degenen, die hen liefhebben; hunne vijanden vermogen ze niet lief te hebben. Doch dat vermag God wel. Ware zulks niet het geval, wij waren allen verloren; want alle menschen zijn van nature vijanden Gods. God echter kan zulke menschen liefhebben, die Hem niet liefhebben. En daarin ligt in dien zin de mogelijkheid onzer zaligheid. God heeft ons liefgehad, toen wij nog vijanden waren. Daarom kunnen wij nu ook liefhebben. En ons liefhebben komt overeen met Gods liefhebben. Ook wij kunnen door de liefde Gods onze vijanden liefhebben; daarin overtreffen wij de onherborenen.

Dat dit de juiste opvatting is, blijkt duidelijk uit het verband bij Lukas en Mattheüs beide. Daarin is nergens sprake van tweeërlei liefde in God: eene liefde tot de uitverkorenen en eene andere tot de verworpenen; maar overal wordt de liefde van Jezus' volgelingen gesteld tegenover de voorstelling der ouden en het liefhebben van de zondaars. Hunne gerechtigheid moet meerder zijn dan die der Schriftgeleerden. En dàn alleen zijn ze zalig, wanneer de menschen hen haten, hen afscheiden, en smaden, en hunnen naam als kwaad verwerpen, om des Zoons des menschen wil. Jegens hen moet de liefde der zondaren zich derhalve openbaren als haat. Waarom Jezus zelf dan ook geen oogenblik aarzelt, om het doen der zondaren te veroordeelen. Wat al heel ongerijmd zou geweest zijn, indien Jezus hier had willen zeggen, dat de Vader ook Zijne verworpen-vijanden liefheeft, en dat de zondaars waarlijk liefhebben, alsmede, dat de discipelen ook de goddeloozen als vijanden Gods zouden moeten liefhebben. Dan zou zijn eigen doen eenvoudig in flagranten strijd geweest zijn met zijn onderwijs aan de jongeren en met het voorbeeld Gods. Neen, de gedachte is hier, dat de discipelen moeten liefhebben, niet zooals de zondaars liefhebben, want die hebben niet waarlijk lief; maar gelijk de Vader liefheeft. Zij moeten volmaakt zijn, gelijk hun Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.

Als navolgers moeten ze liefhebben wat, en zooals, God liefheeft, en tevens haten hetgeen, en gelijk, God haat. Dit is duidelijk uit de eischen, welke Christus in ditzelfde Evangelie, Luk. 14:26, zijnen volgelingen stelt: "Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders, en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn." Natuurlijk is het hier Jezus' bedoeling niet, om de liefde tot bloedverwanten te verbieden, of om te zetten in haat. Ook predikt Hij hier geenszins een verfijnden zelfmoord. Zeggen wil Hij, dat wij Gods belangen moeten stellen boven bloedverwantschap en ons eigen leven. Waarin dan opgesloten ligt, dat deze zich in vijandschap tusschen ons en God kunnen stellen. Gelijk als om strijd geleerd wordt door Schrift, historie en ervaring. En wat ons aanzet tot verzet tegen God moet voor ons zijn vertegenwoordiging van het beginsel van vijandschap tegen God, en door ons uit liefde tot God gehaat worden. Daarom kon Jezus zelf Petrus satan heeten. En Levi kon geprezen worden, omdat hij zeide zijnen vader en zijne moeder niet te kennen, vanwege zijn ijveren voor de eere Gods. Onze liefde moet heiliglijk antithetisch werken, gelijk Gods liefde zulks doet, liefhebbende, wat God evenaart, hatende hetgeen God haat, en naar de openbaring daarvan in het leven.

Dit punt mag niet worden weggedoezeld door niet-Schriftuurlijke onderscheidingen. Al geven we ook toe, dat men onderscheiden kan tusschen de haat van Gods welbehagen en de haat Zijns toorns, alsmede, dat de werking van onze liefde-haat en haat-liefde niet precies over-

eenkomen kan met de volmaakte antithetische actie van de heilige liefde in God, geheel afgedacht nu nog van de ons immer aanklevende zonde, omdat wij gebonden zijn aan het openbaar worden der dingen, en daar niet boven staan, gelijk God; dat alles wettigt de conclusie niet, dat God wel de zonde, maar niet den zondaar haat, en dat ook wij derhalve, ofschoon de zonde verafschuwende, toch den zondaar zouden moeten liefhebben. In zekeren zin valt er ongetwijfeld wel te onderscheiden tusschen zonde en zondaar, alsmede tusschen zondaar en schepsel; doch niet zóó, dat bovenaangehaalde Schriftuurplaatsen, of eenig ander gedeelte van Gods Woord, zouden leeren, dat God wel niet de zonde in de goddeloozen liefheeft, maar wel die goddeloozen als Zijne schepselen. En dat dan die liefde ons ten voorbeeld zou strekken. Van zoo iets is dààr, noch ergens elders,, sprake. De zonde bestaat niet in het abstracte, maar juist in de concrete goddeloozen; en evenmin wordt de zonde in 't abstracte door God gehaat en gestraft, maar juist wel zeer wezenlijk in concreten zin in de zondaren. En in dien zin haat God de goddeloozen en zondaren, en wil Hij, dat de zijnen hen zullen haten, en niet liefhebben.

Zulks is overduidelijk uit de taal der Schrift. De onwedergeborenen haten niet slechts God, maar zij zelf zijn *haters* Gods, Rom. 1:30. Het bedenken huns vleesches is vijandschap tegen God, doch ook zij *zelf*, hunne *personen*, die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen, Rom. 8:7, 8. Vóór onze wedergeboorte waren ook wij "in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende," dat is, letterlijk, wij waren *hatelijken*. Wij zijn van nature geneigd God en onzen naaste te haten. Wel is er allerlei onderscheid van individualiteit, gave, talent, plaats en gelegenheid onder de menschenkinderen, maar dat verandert niets aan de algemeene verdorvenheid der menschelijke natuur. Wat in de *wereld*, zegt Dr. W. Geesink terecht, de menschen saambindt, wat hen vereenigt, is dan ook niet de liefde, maar het streven naar *genot* en naar *nut*. Daarvoor hebben zij elkander noodig; zij, die "elkander haten." De mensch, de zondaar, is grenzenloos egoïstisch. Gelijk A. Schopenhauer schreef: "Aan het grenzenlooze egoïsme onzer natuur verbindt zich nog een meer of mindere, in iedere menschenborst aanwezige, voorraad van haat, toorn, nijd, venijn en boosheid, opgehoopt als het gif in de blaas van den slangentand, en slechts wachtend op de gelegenheid zich te ontlasten, om dan als een ontketende daemon te razen en te woeden." En daarom kan Paulus ook nog de gemeente toeroepen: "Indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe, dat gij van elkander niet verteerd wordt." De natuurlijke mensch leeft een ethisch slecht leven voor God, hij heeft niet lief, maar haat. En zijn leven van haat is de keerzijde van het leven der liefde.

"Liefde en haat, zegt Dr. A. Kuyper, Encyclopaedie, III, 429, zeer terecht, zijn in den wortel één en van elkander onafscheidelijk. Wie liefheeft haat eo ipso wat contradictoir en contrair tegen het object van zijn volkomene liefde overstaat, en dit wel met een haat, die even absoluut als zijn liefde is. — De liefde voor ons zelf en voor den naaste kan en mag nooit anders verstaan dan als een liefhebben van hetgeen *van God* in ons zelven of in den naaste, 't zij krachtens de *schepping*, 't zij krachtens de *herschepping*, gevonden wordt. Juist daarom echter mag dan ook het antithetische beginsel niet gezocht in *zelfzucht*, maar moet geconstateerd als pseudo-agape, als valsche liefde, als liefde die mint wat ze *haten* moest, en haat wat ze moest *minnen*. — Het ethisch beginsel is en blijft altoos de *liefde*, geflankeerd door den *haat*. Alleen maar, bij virtueele ontwikkeling is die liefde voor God en de haat voor Satan, terwijl bij zondige ontaarding het beginsel omslaat in liefde voor Satan en haat tegen God."

Die concrete zondaar nu, wiens liefde haat is voor God en liefde tot satan, of wilt ge, liefde jegens satan en haat betreffende God, wordt volgens de taal der Schrift door God, alsmede door Gods vriend, gehaat. Niet toch heeft God slechts Ezau, als persoon, niet zijne zonde in 't abstracte, gehaat, noem het gerust, met den haat des welbehagens, gelijk Hij Jakob van eeuwigheid liefhad; maar Hij heeft ook in zeer concreten zin des woords in den tijd Edoms bergen gesteld tot eene verwoesting, en zijne erve voor de draken der woestijn. En wat Edom bouwde, verbrak de Heere, zoodat men van Edom zeide: "Landpale der goddeloosheid, en een volk, op hetwelk de Heere vergramd is tot in eeuwigheid." En dit geldt van de goddeloozen in het algemeen. Immers, de goddeloozen zijn als het kaf, dat de wind henendrijft. De weg der goddeloozen zal vergaan. De HEERE zal hen bespotten, tot hen spreken in zijnen toorn, hen verschrikken in zijne grimmigheid. De booze zal bij Hem niet vernachten. Hij haat alle werkers der ongerechtigheid. De leugensprekers verdoet Hij; van den man des bloeds en bedrogs heeft de HEERE een gruwel. God is een rechtvaardig Rechter, en een God, die te allen dage toornt. Hij zal zijn zwaard wetten. Hij heeft zijnen boog gespannen. Hij heeft de doodelijke wapenen voor den goddelooze gereed gemaakt. De HEERE proeft den rechtvaardige, maar den goddelooze en dien, die geweld liefheeft, haat Zijne ziel. Bij den verkeerde bewijst God Zich een Worstelaar. De hooge oogen vernedert Hij. De goddelooze heeft vele smarten. Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die kwaad doen. De goddeloozen zijn vervreemd van de baarmoeder af; de leugensprekers dolen van moeders buik aan. God laat hen als eener vrouwe misdracht de zon niet aanschouwen. Gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht. De afwijker is den HEERE een gruwel. De vloek des HEEREN is in het huis des goddeloozen. De have der goddeloozen staat Hij weg. De verkeerden van hart zijn den HEERE een gruwel. De weg der goddeloozen is den HEERE een gruwel. Des boozen gedachten zijn den HEERE een gruwel. Het offer des goddeloozen is den HEERE een gruwel. Al wie hoog is van hart, is den HEERE een gruwel. De HEERE is ver van de goddeloozen. Daarom hebben de goddeloozen geenen vrede. Doch zij zijn als een voortgedrevene zee, en hun huis zal verdelgd worden. Een wreker is de HEERE aan Zijne wederpartij-

ders, en Hij behoudt den toorn Zijner vijanden. Van den hemel openbaart Hij dien toorn over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen, als die de waarheid in ongerechtigheid te onderhouden. En dat geldt Jood en Heiden. Allen zijn afgeweken, en derven de heerlijkheid Gods. Er is niemand, die God zoekt, die goed doet. De gansche wereld is verdoemelijk voor God. Doch God heeft Zijne gerechtigheid geopenbaard in Christus. Die in den Zoon gelooft, die heeft nu het eeuwige leven, maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, op hem blijft de toorn Gods. Die wordt overgegeven, verhard, weerstaan, uitgeworpen in de buitenste duisternis. Wie zou toch in 't licht van zulke Schrifttaal durven staande houden, dat God *alle* Zijne vijanden liefheeft, en dat wel zóó, dat Hij sommigen uit hen liefheeft met de uitverkiezende liefde in Christus Jezus, en anderen met eene andere, niet zaligmakende, en niet nader te omschrijven liefde, en dat die tweeledige liefde Gods nu ten voorbeeld gesteld wordt aan de liefde van Gods volk.

In elk geval zou Gods volk dan al heel weinig naar dat voorbeeld hebben gewandeld. Immers, vooral in de psalmen en de spreuken, waarin wij toch bij uitnemendheid de onderwerpelijke en geïnspireerde woorden van de uitstekendste dienstknechten Gods bezitten, beluisteren we een gansch andere taal. Behalve, dat de psalmisten en profeten telkens met hartelijke instemming betuigen, dat de HEERE de goddeloozen zal verdoen, b.v.: "Die in den hemel woont zal lachen; de HEERE zal ze bespotten. In Zijne grimmigheid zal Hij hen verschrikken. Gij zult hen verpletteren met eenen ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat"; bidden zij ook dikwijls het verderf over de goddeloozen van den HEERE af. In psalm V heet het: "Verklaar hen schuldig, o God! laat hen vervallen van hunne raadslagen; drijf hen henen om de veelheil hunner overtredingen; want zij zijn wederspannig tegen U." In psalm X roept de dichter uit: "Breek den arm des goddeloozen en boozen; zoek zijne goddeloosheid totdat Gij haar niet vindt"; in ps. XVII: "Sta op, HEERE! kom zijn aangezicht voor; vel hem neder"; in ps. XXXV: "Twist, HEERE, met mijne twisters, strijd met mijne bestrijders. — Laat hen worden als kaf voor den wind; en de Engel des HEEREN vervolge hen"; in ps. LVIII: "O God! verbreek hunne tanden in hunnen mond; breek af de baktanden der jonge leeuwen, o HEERE! Laat hen smelten als water. — De rechtvaardige zal zich verblijden als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wasschen in het bloed des goddeloozen"; ps. LIX: "Ja, Gij, HEERE, God der heirscharen, God Israëls, ontwaak, om al deze Heidenen te bezoeken; zijt niemand van hen genadig, die trouweloos lijk ongerechtigheid bedrijven; — verteer hen in grimmigheid; verteer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten, dat God heerscher is in Jakob, ja, tot aan de einden der aarde"; ps. LXIX: "Hun tafel worde voor hun aangezicht tot een strik, en tot volle vergelding, tot een valstrik. — Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens, en met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden"; ps. CIX: "Stel eenen goddelooze over hem, en de Satan sta aan zijne rechterhand. Als hij gericht wordt, zoo ga hij schuldig uit, en zijn gebed zij tot zonde"; ps. CXXXVII: "O dochter van Babel! die verwoest zult worden, welgelukzalig zal hij zijn, die u uwe misdaad vergelden zal, die gij aan ons misdaan hebt. Welgelukzalig zal hij zijn, die uwe kinderkens grijpen, en aan de steenrots verpletteren zal"; ps. CXXIX: O God; dat Gij den goddelooze ombracht. — Zoude ik niet haten, HEERE! die U haten? — Ik haat hen met volkomen haat, tot vijanden zijn zij mij." In Spreuken betuigt de opperste Wijsheid, dat zij zal lachen, als het verderf zal komen over degenen, die naar haar raad niet hebben gehoord; en zij zal niet antwoorden, wanneer dezulken uit benauwdheid en angst tot haar zullen roepen. 2 Kron. 25:16 zegt ons, dat de profeet des HEEREN ophield van den koning Amazia af te manen van afgoderij, omdat hij merkte, dat God besloten had hem te verderven. En in de profetiën van Jesaja, Jeremia en Ezechiël lezen we telkens, dat de HEERE niet wilde, dat zijne knechten voor Juda zouden bidden, omdat Hij niet wilde hooren, maar Juda van Zijn aangezicht wilde wegdoen. En ten slotte, aan het einde der wereldgeschiedenis, als God de groote hoer geoordeeld heeft, en de groote stad Babylon in ééne ure verwoest is geworden, luidt het bevel: "Bedrijf vreugde over haar, gij hemel! en gij heilige apostelen, en gij profeten! want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld." Van een liefde jegens *al* Gods vijanden is in dit alles al heel weinig sprake.

Veelmeer beluisteren wij hierin de Gereformeerde taal van art. 37 der Nederlandsche Confessie en van het antwoord op vraag 52 van den H. Catechismus.

Volgens art. 37 onzer Confessie zullen in den dag van Christus de geloovigen en uitverkorenen gekroond worden met heerlijkheid en eere. *De Zone Gods zal hunnen naam belijden voor God zijnen Vader en zijne uitverkoren engelen; alle tranen zullen van hunne oogen afgewischt worden;* hunne zake, die nu tegenwoordig van vele Rechteren en Overheden als kettersch en goddeloos verdoemd wordt, zal bekend worden de zake des Zoons Gods te zijn, en tot eene genadige vergelding zal hen de Heere zulk een heerlijkheid doen bezitten, als het hart eens menschen nimmermeer zoude kunnen bedenken. Daarom verwachten zij dien grooten dag met een groot verlangen.

Op de vraag: wat troost u de wederkomst van Christus om te oordeelen de levenden en de dooden, antwoordt het bewuste kind van God:

"Dat ik in alle droefenis en vervolging met opgerichten hoofde even denzelfde, die zich te voren om mijnentwille voor Gods gericht gesteld en al den vloek van mij weggenomen heeft tot eenen Rechter uit den hemel verwachten, die al zijne en mijne vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij met alle uitverkorenen tot zich in de hemelsche blijdschap en heerlijkheid nemen zal."

De God des verbonds heeft eene zaak op aarde. De Middelaar des verbonds maakte de zaak zijns Vaders tot

de zijne. Deze zake van den Zoon van God is ook de zake van degenen, die door den Vader aan Christus gegeven zijn. Zij worden verwaardigt voor de zaak des Heeren te strijden. Wie daarin volhardt ten einde toe, wordt straks met eere en heerlijkheid gekroond. Wie antithetisch liefhebbend-hatend strijdt den strijd des Heeren, zooals God zelf, en gelijk Christus, ziet straks tot zijne blijdschap al zijne en Christus' vijanden in de eeuwige verdoemenis geworpen, en zichzelven met alle uitverkorenen ten eeuwigen leven in de hemelsche blijdschap en heerlijkheid opgenomen door den Rechter van levenden en dooden.

Daarop doelt Christus in de bergrede.

H. D.

---

## PREDESTINATION

### A Minimized Truth

Do you profess to be a Reformed man?

Then you believe in the Reformed doctrine of predestination.

But then you have no desire to minimize this truth, either! Then you want to understand this truth in all its wide significance. And you will not be satisfied with yourself until you have made a diligent study of this doctrine, and derive the comfort therefrom which there is in this truth for every child of God.

What I am referring to, you ask? Very well, I shall give you as brief and complete a definition as I can. "Predestination we call the eternal decree of God, by which He has determined in Himself, what He would have to become of every individual of mankind. For they are not all created with a similar destiny; but eternal life is foreordained for some, and eternal damnation for others. Every man, therefore, being created for one or the other of these ends, we say, he is predestinated either to life or to death."

I am glad that you believe this!

But all men are not as you are!

Yes, I know that there are infidels and unbelievers, atheists and agnostics, Pelagians and Semi-pelagians who deny this truth. Some distort this truth. But there are among Reformed men, at least they call themselves Reformed, who minimize this truth. And that is dangerous!

Of late it has become evident that so-called Reformed men, pay very little attention to this doctrine. So-called Reformed preachers very seldom preach on election and reprobation. Oh yes, some do preach that "eternal life is foreordained for some men," but they never preach that eternal damnation is foreordained for others. Some refuse to preach this truth. And still they call themselves Reformed. But they are not! They certainly minimize the doctrine of predestination. And such men are not strictly honest. Surely, they may hasten to explain that they recoil from such a hard doctrine and that they do not believe that they need preach the two sides of the doctrine of predestination. But they are not intellectually honest if they know that this doctrine with its two sides of election and reprobation forms the *cor ecclesiae* of the Reformed Churches.

Predestination is far more than a hollow sound to the Reformed. This doctrine has always been the life-center of the Reformed Church. Without this doctrine it would have no raison d'etre, no reason to exist. This great truth has been called the mother-idea, which bears all the other truths of the Reformed faith. And all the other doctrines in our Confession are determined and receive explanation from this great central doctrine of predestination. Without it the Reformed church has no strength. And *only* when we as Reformed see this truth in all its wide bearing upon life around us, are we in a position to rejuvenate and keep young the spirit of the Reformed fathers in the midst of a crooked and perverse generation.

But the life of the Reformed Churches seems to be passing! That is the case in the Netherlands as well as in America. Why, you ask? Because the doctrine of predestination no longer seems to be the foundation of our world and life view. This central dogma of the Reformed Confession no longer is in the foreground and the cor ecclesiae, the heart of the church, seems to be in need of restoratives.

Dr. Dyk says in his "Om 't Eeuwig Welbehagen": "En toch rijst hier en daar telkens de klacht, dat dit kernstuk van de gereformeerde waarheid niet zoo scherp op den voorgrond staat als vroeger, en dat de harteklop krachtiger en levendiger kon en moest zijn. — Is deze klacht gegrond? — Volgens de ouderen wel."

There is thus a minimizing of the truth of predestination.

One of the reasons for this minimizing we would find in the attitude which the Reformed have assumed towards Dogmatics. After two such powerful dogmaticians as Dr. A. Kuyper, Sr. and Dr. H. Bavinck contributed their works on Gereformeerde Dogmatiek to the literature of the world, one idea seems to have struck root which must work disaster for Reformed Theology. That idea is that there is very little more to be done by the dogmatician after these two gaints of Reformed theology have had their say. No idea could be more deadly in its effects for Reformed thought than this one. For the only way in which to remain Reformed is to become still more Reformed than the best Reformed have ever been. To be sure, we should take diligent account of what Kuyper and Bavinck have written. But if we do this without the belief that there is room for progress at any and all times in Reformed theology, then we are destined to die. And we put a strangle hold on Reformed truth. No, we have been called to more glorious work than mechanically reproducing what former theologians have written. Every Reformed theologian should strive after wholesome progress in the realm of Reformed truth. And if

we do not see that this applies first of all to the doctrine of predestination, we must inevitably lose our grip on truth. For if no progress is possible here, Reformed truth will come into a state of stagnation, wither and die.

Such has not been the aim of Reformed theologians of the recent past. Even Dr. V. Hepp undoubtedly aims at teaching theology from the standpoint of Apologetics. If not, what else did he mean when he delivered his inaugural address as the successor of Dr. Bavinck?

To remain Reformed we must at all attempts try to determine the wide significance of the doctrine of predestination. We must determine from Scripture how God realizes election and reprobation. We must see the relation of predestination to God's Providence, to God's Being and to all of creation. This has certainly not been accomplished as yet. For even Kuyper and Bavinck point out various problems which confronted them. Why rest we here idle?

A second reason lies in the attitude which so many Reformed people assume towards the doctrine of predestination itself. When predestination is mentioned, too many people would like to murder and bury all mention of it. Too many teach men to avoid every question concerning it. How often Deut. 29:29 is quoted by such people: "The secret things belong unto the Lord our God; but those things which are revealed belong unto us, and to our children for ever, that we may do all the words of this law!" To such people we would like to give reply in the words of Calvin: "Though their moderation is to be commended, in judging that mysteries ought to be handled with such great sobriety, yet, as they descend too low, they have little influence on the mind of man, which refuses to submit to unreasonable restraints. To observe, therefore, the legitimate boundary on this side also, we must recur to the word of the Lord, which affords a certain rule for the understanding. For the Scripture is the school of the Holy Spirit, in which, as nothing necessary and useful to be known is omitted, so nothing is taught which it is not beneficial to know. Whatever, therefore, is declared in the Scripture concerning predestination, we must be cautious not to withhold from believers, lest we appear to defraud them of the favor of God, or to reprove and censure the Holy Spirit for publishing what it would be useful by any means to suppress. Let us, I say, permit the Christian man to open his heart and his ears to all the discourses addressed to him by God, only with this moderation, that as soon as the Lord closes His sacred mouth, he shall also desist from further inquiry." (Calvin, Institutes, Book III, Chap. XXI, III.)

Unquestionably much of the minimizing of the doctrine of predestination on the part of some Christian people springs forth from a fear which these people have with them, that if emphasis is laid on this truth, all kinds of arguments will be brought against this doctrine. But there have always been profane persons who lay hold of something relating to the subject of predestination to furnish occasion for objections, reproaches and ridicule. But if we follow the policy that no doctrine should receive its due emphasis, if such procedure invokes the ridicule of others, then there will never be any doctrine or portion of Holy Writ which can receive a correct interpretation. If the impudence of some people must silence us, all the principle articles of our faith will have to be hidden. For the doctrines of the Trinity, the Sonship of Christ, the Personality of the Spirit, the Creation of the World, in fact all doctrines contained in the Bible have at one time or another met with their caricature. The Christian should never be ashamed of the doctrines of Holy Writ. And the contention of some Christians that a discussion of doctrine is dangerous to pious minds, because it is inconsistent with exhortations, shakes their faith, and disturbs and discourages the heart itself, is without any foundation. An open discussion of any article of faith is desirable provided it does not go accompanied with the desire to scrutinize those things which God has left concealed. But we have no right to neglect those points of doctrine which are clearly revealed unto us in Scripture. And the contention that the doctrine of predestination is a secret with God with which we are not concerned is untrue and by no means Reformed. It certainly is clear from Scripture that God has chosen some unto eternal life, and that He has foreordained others unto eternal damnation.

Those who minimize this truth should remember that the preaching of this truth is productive of the most delightful benefit to the heart of the Christian. Ignorance of this doctrine "must detract from the Divine glory and diminishes real humility." They who shut the gates to prevent or discourage any one from presuming to approach and understand this doctrine, do injury to God as well as man. There is nothing like the truth of predestination which makes for the desired humility of man, and for deepening the sense of what we owe to our God. Nor is real confidence in the promises of God possible without knowledge of election. All those who minimize predestination can never produce a confidence equal to the one which proceeds from Paul's word to Timothy: "Nevertheless, the firm foundation of God standeth sure."

Dr. K. Dyk attributes the Christian's neglect and minimizing of the doctrine of predestination to the force of circumstances. He writes that because of the development in the science of theology, and in close connection with the cultural life of our days, numerous other questions have pressed themselves upon us which demand our study. New problems have arisen. Other doctrines more or less neglected have demanded their share of attention. "Waarheden, waarover te disputeeren niet meer noodig scheen, hebben vernieuwde bezinning gevorderd, en de leer der verkiezing is waarlijk niet de eenige quaestie, waarover met het ongeloof strijd moet gevoerd, of in eigen kring de meeningen zich kruisen." He mentions as remarkable that the Synod of Leeuwarden did not instruct the committee which must labor for the (uitbouw der belijdenis) extension of the confession to make further study of predestination, which does not appear to be a point at issue, but to limit its study to the

articles of the confession concerning the Scripture, the Church, and the relation to the State.

Two points of considerable interest are well taken by this author. One reason why the doctrine of predestination is being minimized is that all kinds of other problems demand the attention of the Christian Church. And, whereas, these other problems demanding solution, especially with an eye to the raging of unbelief, the Reformed feel the need of concerted action with non-Reformed Christians, it stands to reason that where such concerted action has been obtained, there will be no emphasis on points of doctrine that all parties do not wholeheartedly ascribe to. Now, there is no doctrine so specifically Reformed as the doctrine of predestination. And if the help of non-Reformed people is necessary to combat the violent waves of infidelity, then it is necessary, if all Christians shall present a united front, that emphasis be laid on doctrines on which all Christians are agreed.

But we have considered whether the circumstances which Dr. Dyk mentions do not manifest a specious world-conformity. True, he does mention that the Reformed do not wish to relinquish any of the specifically Reformed truths. But he does admit that there is a very strong desire for concerted action against infidelity. And this spirit alone is sufficient to cause men to discuss doctrines which are generally admitted by all Christians. And such a spirit must mean a minimizing, if not a gradual but soon total neglect of the central doctrine of the Reformed confession. That spirit certainly tends in the wrong direction.

Must we than not combat infidelity? By all means. But no Reformed man has a right to cater to a spirit which is detrimental to the core and kernel of his own confession. If possible, he must combat infidelity by developing and making progress in the doctrines specifically Reformed. The first duty for every Reformed man is to preserve what he has obtained from the Scripture by adding to it.

And Dr. Dyk himself strengthens us in the conviction that the much-sought-for-concerted-action is a specious world-conformity when he writes: "Over het religieuse leven in den engen zin des woords valt niet te juichen. Deze periode is innerlijk, geestelijk laag gestemd. De heroïsche bezieling wordt gemist. De blijmoedigheid des geloofs bloeit niet in volle kracht, en er is wel ernst en zoeken en vragen, maar het blijft te veel bij vragen, en tot *zekerheid* en *geloofsvastheid* komt men niet. Overal kan men de klacht beluisteren, dat er zooveel gebrek heerscht aan oprechte geestelijke blijdschap en de roem der zekerheid wordt al te weinig gehoord. En bij zulk een geestelijke gedruktheid verheft het hart zich niet gemakkelijk tot den jubel in Gods welbehagen."

How to act to relieve such spiritual pressure? Preach the doctrine of predestination and study it more than ever!

B. J. D.

## AAN MIJN VRIEND IN HET WESTEN

Amice fraterque!

Je brief ontvangen. Het verheugt mij natuurlijk, dat het daar bij jullie onder den zegen des Heeren alles naar wensch gaat. Een aangenamen dag doorgebracht den vierden Juli, hé? Nu, daar kunnen wij ook van spreken.

Je weet natuurlijk, dat we hier een Velddag gehouden hebben van alle Protesteerende Kerken hier in den omtrek.

Het was in elk opzicht een heerlijke dag. Enkele dagen tevoren was het snik heet geweest, zoodat de musschen op de daken zaten te gapen van de hitte. En er was maar zeer weinig regen gevallen, zoodat de weiden kaal en geel begonnen te worden van de droogte. Doch in den nacht van den derden op den vierden Juli gaf de Heere ons een heerlijken en verkwikkenden regen, waarvan heel de natuur verfrischte. En schoon in den vroegen morgen zich nog dreigende wolken vertoonden, brak toch spoedig de zon door de wolken en bleven we voor verdere buien bewaard. Onder het dichte lommer van een schoon bosch in de nabijheid van Jenison, Mich., vergaderden we. Een groote schare stroomde samen. Ik heb menschen ontmoet dien dag van vele plaatsen. Ze kwamen van Comstock, Kalamazoo, Grand Rapids, Byron Center, Hudsonville, Beaverdam, Holland, Zeeland en Muskegon. Ik wil niet zeggen, op hoeveel men de schare daar tegenwoordig wel heeft geschat, maar zeker waren er enkele duizenden bijeen.

En wat heerschte er een aangename geest! Wij waren blijde in den Heere, die alles zoo wel maakt. Er werd met elkander gezongen en gebeden en gesproken, gegeten en gespeeld. En de leeraren der gemeenten, alsmede Candidaat R. Danhof hebben ons toegesproken tot onderwijzing en bemoediging. We waren welgemoed in de overtuiging, dat de Heere met ons is. En dankbaar en blijde keerden we in den avond wederom huiswaarts.

Ik verneem, dat jullie daar in het Westen straks ook zulk een dag hopen te vieren. Als ik eenigszins kan hoop ik aan jullie verzoek te voldoen en tegenwoordig te zijn.

Wat moet men anders al wat hooren tegenwoordig als men niet doof is, hé? Ik las kort geleden een brief van Pekelder aan een mijner vrienden, waarin hij ons allen brandmerkt als de Danhof-en-Hoeksema-Secte, onze volgelingen "fanatics" noemt en mij uitscheldt voor Pope en Bull-dog! Is het niet erg, amice? Wat kan een mensch toch ver afdwalen als hij eenmaal zijn voet op het verkeerde pad zet, niet waar? Hij schijnt zich vooral te stooten aan de brieven, die ik aan je schrijf. Hij leest ze bepaald ook en heeft zich er aan geërgerd. Dat is wel jammer, want ik heb toch niets geschreven dan de waarheid, niet waar? En als men zich aan de waarheid stoot en ergert, dan is het al ver gekomen met een mensch. Ik hoop van harte, dat broeder Pekelder zich nog eens mag bekeeren, en dat de verantwoordelijkheid voor alle ongerechtigheid, die de kerk jegens ons heeft bedreven, hem nog eens te zwaar moge worden. Het is anders niet erg

in overeenstemming met hetgeen hij anderen predikt, om zoo achter iemands rug te schelden, terwijl hij nog nooit eens mij heeft opgezocht, om mij over de dwaling mijns wegs aan te spreken en te vermanen.

En wat heeft die Hepp een schoone verklaring van onze beweging, niet waar? De menschen zijn allemaal onder mijn begeestering, en ik laat mij weer het hoofd op hol brengen door fanatieke volgelingen! Och, och, wat toch professoraal! Je behoeft ook niet te vragen uit welken koker die verklaring van Dr. Hepp komt. Die heeft hij ook niet van zichzelf, daar kunt ge op rekenen. Het openbaart eenvoudig, wat onze vijanden hier hem hebben wijs gemaakt.

Met dat al, amice, ik ben blij, dat er tegenstand is, al is ze dan ook niet van de allerchristelijkste. Het verzekert mij hoe langer zoo meer van twee dingen. In de eerste plaats is het mij een bewijs, dat onze zaak niet van den booze is, want anders zou hij niet zoo lasteren en allerlei vuile dingen zeggen. Hij scheldt niet op zijn eigen onderdanen. En zulke laster is toch zeker uit hem. En in de tweede plaats word ik daardoor meer en meer verzekerd, dat ook onze tegenstanders, die zoo op allerlei wijze hebben getracht, om ons te vernietigen en dat nog trachten te doen, toch wel inzien, dat onze zaak wel eens meer toekomst zou kunnen hebben, dan men zich eerst voorstelde.

Als je dezen brief ontvangt, zijn er hoogst waarschijnlijk weer twee Protesteerende Kerken bij gekomen. De eene is in Byron Center, dat hier ongeveer vijftien mijlen vandaan ligt. En de andere is in Waupun, Wis., waar ik kort voor Hemelvaartsdag geweest ben. Ik wilde wel gaarne, dat we nu reeds meer krachten hadden, om gemeenten voor te gaan. Doch we moeten ook in dezen op den Heere vertrouwen, die wel voor Zijn volk zal zorgen. En eerlang kunnen we wel een paar van onze studenten, die reeds eenige jaren studie gehad hebben, uitzenden, om in de gemeenten een stichtelijk woord te spreken.

Ik heb het tweede nummer van de "Reformed Herald" ook ontvangen. Je weet wel, dat is het blad, dat produkt is van die gevoegelijke samensmelting. Als ik mij niet geheel bedrieg, is het nu reeds niet te stout om te profeteeren, dat het blad geen toekomst heeft. Het tweede nummer is vooral niet rijker aan inhoud dan het eerste. En aan de ontwikkeling van de Gereformeerde lijn is de redaktie ook nog niet begonnen. H. J. Kuiper maakt heel wat papier vuil met niets gewichtigers dan een antwoord aan Dr. Beets, die niet heel hartelijk van de "Reformed Herald" geschreven had in "The Banner." Dr. Volbeda schrijft een stuk over de "Scopes Trial." En Prof. Berkhof zoekt nog steeds naar een antwoord op de vraag van Ds. Danhof: wat genade ontvangen de verworpenen in de prediking des evangelies van God? Men krijgt zoo onwillekeurig den indruk, dat men naar stof moet zoeken, om het maandblad te vullen.

Ik zou je nog wat vertellen van die preeken van Ds. H. J. Kuiper over "De Drie Punten." Je hebt ook wel eens gehoord in den laatsten tijd, dat God niet de goddeloozen haat, maar hunne werken, en dat wij ook de vijanden Gods niet moeten haten, maar hunne werken. Wij moeten hen dan liefhebben, maar hunne werken moeten we haten. Welnu, je vindt daarvan ook een staaltje in bovengenoemde preeken. Daar leest ge:

"Nu is er geen tegenspraak tusschen zulke gevoelens (dat we onze vijanden moeten liefhebben, H. H.) en de vloekpsalmen, die spreken van haat tegenover de goddeloozen. 'Zou ik niet haten Heere, die U haten? Ik haat ze met een volkomenen haat; tot vijanden zijn ze mij.' Bedenk, dat in al zulke gedeelten der Schrift, de psalmist niet spreekt van zijn persoonlijke vijanden, maar van de goddeloozen, van degenen, die God haten. 'Zou ik niet haten, Heere, *die U haten.*' (Hier heeft de schrijver het schijnbaar bij het rechte end, H. H.) En ofschoon hij verklaart, dat hij de vijanden Gods haat, bedoelt hij toch geen haat tegen hunne *personen* maar tegen hunne *goddeloosheid.* Zoo zegt de psalmist elders: 'Ik haat het doen der afvalligen! Ps. 101:3 .... Wij moeten onderscheiden tusschen den persoon des vijands en zijn booze daad. Deze moeten we haten met een brandenden haat, dien moeten we liefhebben zooals ook David zijn vijand Saul liefhad." p. 9.

Ik haal ook dit aan, amice, als een staaltje van wonderlijke Schriftverklaring. Ps. 101 wordt aangehaald als bewijs, dat David niet den goddelooze, maar zijn boosheid haat. "Ik haat *het doen* der afvalligen, maar de afvalligen heb ik lief," zou David bedoelen te zeggen. Ik zou Ds. Kuiper willen vragen, om even verder te lezen in denzelfden psalm: "Het verkeerde hart zal van mij wijken, den booze zal ik niet kennen; die mijnen naaste in het heimelijke achterklapt, dien zal ik verdelgen; die hoog van oogen is en trotsch van hart, dien zal ik niet vermogen .... Wie bedrog pleegt zal binnen mijn huis niet blijven; die leugenen spreekt, zal voor mijn oogen niet bevestigd worden. Allen morgen zal ik alle goddeloozen des lands verdelgen, om uit de stad des Heeren alle werkers der ongerechtigheid uit te roeien." Ps. 101:4, 5, 7, 8.

Ik zal maar niet meer aanhalen uit de psalmen, om te bewijzen, dat ze alweer juist het tegenovergestelde leeren, van hetgeen Ds. Kuiper aan zijne gemeente verkondigde, Je kent de psalmen evengoed als ik, en je weet ook, dat ze er niet aan denken, om ons liefde in te prenten voor de goddeloozen en de vijanden Gods. Neen, de Schrift leert wel, dat wij niet moeten haten, omdat men *ons* op de wang slaat en dat we onszelven niet moeten wreken. Maar als men God aantast zullen we wel haten, en dat niet alleen het aantasten, maar ook den aantaster. Ik vrees, dat men met al die lieve praat over het liefhebben van Gods vijanden, juist andersom leeft als de Schrift het wil. Tast men God en Zijn Woord aan, dan kan er heel wat bij door; maar trapt men ons op de teenen, dan komen we in vuur en vlam.

Zoo, zijn Bouma en Pekelder daar bij jullie geweest? Ja, men hoort tegenwoordig van wonderlijke ploegen. Misschien zijn die twee ook wel gevoegelijk samengesmolten. En Ds. Van der Mey is daar ook geweest, hé? Maar hij heeft niet gecollecteerd, zeg je? Dat is toch

ook vreemd! Ik zou daar wel eens meer van willen weten.

Er gebeuren wonderlijke dingen in de kerken. Het ambt van leeraar wordt weinig meer geacht. De laatste berichten hier in Grand Rapids zijn, dat Ds. Stuart ook zijn ambt vaarwel gaat zeggen en dat hij de benoeming voor High School teacher heeft aangenomen hier in de stad. Misschien is het mede uit deze onverschilligheid in betrekking tot het ambt te verklaren, dat men zoo gemakkelijk en zoo onrechtvaardig leeraars uit hunne bediening tracht te zetten. Ik zeg met opzet "tracht," want met ons is dat toch ganschelijk niet gelukt.

Ik begin al meer en meer te gelooven, amice, dat de Heere door alles wat er gebeurd is in den laatsten tijd een goed werk onder ons heeft verricht. De breuke, die geslagen is ligt op de verantwoordelijkheid onzer tegenstanders. Geheel en al. Maar er is toch reeds lang aan zooiets behoefte geweest. Laat ons den Heere danken, dat het gebeurd is en voorts ons vertrouwen op Hem alleen stellen, die zeker alles wel zal maken.

Nu, amice, tot ziens. Mijn hartelijke groete aan alle broeders en zusters daar.

Je broeder in Christus,

H. H.

---

## VOORTDURENDE ONRUST ONDER CALVINISTEN VAN ONDERSCHEIDENE TYPE, VORM EN KLEUR

De Vereeniging van hooger onderwijs op Gereformeerden grondslag in Nederland, waarvan, zooals men wel weet, de Vrije Universiteit uitgaat, hield in het begin van Juli d. j. haar jaarvergadering te Zwolle, welke vergadering werd voorafgegaan door eene "Wetenschappelijke Samenkomst," waar Prof. Dr. A. A. Van Schelven heeft gerefereerd over "Historisch onderzoek naar den levensstijl van het Calvinisme."

De hooggeleerde referent zou, naar wij in een verslag over het verhandelde in die samenkomst lazen, het NIET hebben over een onderzoek, hoe die Calvinistische levensstijl MOET zijn, maar slechts hoe die "stijl" zich in de geschiedenis van het Calvinisme heeft geopenbaard.

Ook wenschte hij in zijn overzicht het Nederlandsche Calvinisme, en het latere Calvinisme *niet* te behandelen, wegens de beperkte ruimte hem toegestaan; en het zoogenaamde Neo-Calvinisme niet te bespreken, omdat hij dan schakels in de geschiedenis had moeten overslaan.—

Wat "levensstijl" eigenlijk is?

Och, waarde lezer! In Nederland, gelijk hier ook wel een weinig, tobben de Neo-Calvinisten er nog steeds over, hoe zij zich toch eigenlijk wel in de wereld moeten gedragen, als beschaafde menschen van Gereformeerden huize, als welopgevoede lieden, niet-achterlijke mannen en vrouwen, wetenschappelijk gevormde vaderlanders.

De ernstigen onder hen leven in duizend vreezen over de toenemende inzinking van veel geloovigs en eerwaardigs en vanouds echts, dat voorheen steeds werd hoog gehouden, maar in den laatsten tijd, die naar andere "waarden" vraagt, werd teruggezet en als nabij de verdwijning beschouwd.

De lichtere brigaden en de jongere garden, met de zelfkenters, spannen zich daarentegen in om zooveel mogelijk in alles met de wereld saam te doen, onder de leus van "de wereld te veroveren voor Christus"; onder de vaandelspreuk: "Het Calvinisme, oorsprong en waarborg voor onze Constitutioneele vrijheden"; en, gedachtig aan het gevleugeld en uitbundig toegejuichte woord van den grooten leider: "Geen duimbreed is er op heel het erf van ons menschelijk leven, waarvan de Christus, die aller Souverein is, niet roept: 'MIJN!'"

Ouderwetsche Calvinisten houden nog aan Gereformeerde preeken, degelijk catechismus-onderwijs en Bijbellezingen vast, en laten de roezemoezige van den Drieëenigen Verbondsgod afkeerige, religieuze en ziel-erkennende wereld haar eigen loop bepalen en toekomst uitwerken.

Vele jongeren meenen naam te moeten maken als artisten en volksleiders, en nemen deel aan kunstconcerten en tooneelopvoeringen, uit welken koker die dan ook voortkomen of uitgeschud zijn.

De gaven der Gemeene Gratie door God in, met recht "zonderlinge," liefde aan alle menschen verleend, mogen toch niet worden verwaarloosd, naar zij leeren en gelooven.

Maar aan de breedere opvatting van het al-omvangend Neo-Calvinisme stooten zich degenen, die van der jeugd af zich niet onder den Vrijheidsboom maar onder het Kruis hadden opgesteld, en b.v. altijd voor waarheid hadden gehouden, dat, met kermisbezoek en café-klandizie, ook opera's en komedies uit den booze waren voor een Gereformeerd mensch, en dat, gelijk Psalm 1 zegt, nog steeds welgelukzalig is *hij*, die NIET wandelt in den raad der goddeloozen, NIET staat op den weg der zonderen, NIET zit in het gestoelte der spotteren.

En nu wordt wel aan de leiders in het kerkelijke en politieke en sociale leven, aan menschen immers, die geroepen en bestemd zijn om te weten hoe het moet gaan onder de Calvinisten, die als een speciaal kenmerk van hun richting, hebben geproklameerd, — dat het hen alleen en in alles om de eere Gods is te doen, — gevraagd menigmaal: Wat is nu dan eigenlijk in onzen tijd van Gereformeerde belijdenis-uitbouw en Calvinistische cultuur-triumfen, ons bijzonder onderscheidingsmerk, onze eigene levensopenbaring, onze bepaalde wijze van doen en verschijning in het publiek, onze "stijl" met een woord, onze levensstijl?

Zie, in de bouwkunst heeft men b.v. Grieksche of Romaansche vormen en lijnen en omtrekken; en in de meubelmakerij treft men wel stoelen aan "a la Louis XIV," en tafels in "Empire style." Ook elke eeuw in het beschaafd en uit-middeleeuwsch Euroop had zoo haar eigen cachet, in zeden en gewoonten, in kleeding en behuizing, in tuinderij en literatuur.

Hoe zit dat nu met onze wetenschappelijk gevormde en tot beteekenis in de wereld gekomen Calvinisten?

Mogen we als Calvinisten, die toch van ouds de grond-

leggers zijn geweest van tot aan de overzijde van den grooten oceaan toegepaste vrije volksregeering en democratische cultuur, nu b.v. *niet* naar een ruwe stads- of boerenkermis gaan, maar *wel* naar een Utrechtsche Jaarbeurs, Leipziger Messe, of World Fair en Britsch-keizerlijke tentoonstelling te Wembley bij Londen?

Mogen we wel victrola's in huis hebben met de laatste "hit" in jazz music, en onze kinderen wel nette danspassen ter bevordering van de bevalligheid en verkoopbaarheid op de huwelijksmarkt laten leeren, — maar vooral niet naar volksbioscopen (movies) gaan en carnavals bezoeken? Zijn biljartzalen (poolrooms) geen plaatsen voor een fatsoenlijk Calvinist en buitenlandsche speelbanken, waar de wereld haar kostelijken tijd en haar lieve geld verspilt en verkwist, of zich verveelt, geen gelegenheid, — maar mag men daarheen wel een Gereformeerd of Calvinistisch collegiaal reisje maken ter kennismaking; of ook wel hartelijk en joviaal deelnemen aan een feestelijk kaartje leggen op een zilveren bruiloftpartij en dergelijke, b.v. zooals waarop onlangs nog bij ons in de buurt een Chr. Geref. Predikant een wedstrijdsprijs in het kaartspelen won, ambtelijk of buiten-ambtelijk, dat werd er in de krant niet bij vermeld, maar in elk geval de dominee was de winner. En werd tot heden door classis Oost of West nog niet geschorst of afgezet!

Als voorheen een Amsterdamsch lid der Gereformeerde kerk de opvoering van Gijsbrecht van Aemstel in de Stadsschouwburg ging bijwonen, was de kerkelijke tucht gereed om hem terecht te brengen.

Waarom weet dan nu een Gereformeerd en Neo-Calvinistisch professorencollege niet een antwoord tegeven als studenten van de Gereformeerde Vrije Universiteit het goddeloos spel van Querido's Saul en David ten tooneele brengen? Moest hierin ook de Gemeene Gratie worden geëerd?

Behoort het genoemde in het tweede deel van de aangegeven tegenstellingen *nu* tot den goeden levenstoon van een geesteskind van Calvijn, wiens eenig, hartelijk, geloovig streven het was "voor Gods aangezicht" te wandelen in ootmoed en oprechtheid en kinderlijke vreeze?

Is men er mee uit, is meer wààr voor God, met het aanheffen van de vaak onbegrepen en misbruikte leuzen kwistig als verkiezingsstrooibiljetten rond verspreid, dat "niets menschelijks ons vreemd is," dat "alles in de wereld het onze is, omdat wij van Christus zijn," dat "alle terreinen opgeëischt moeten worden voor Christus, en ontroofd aan Satan," dat we "midden in de wereld moeten gaan staan met het kruis van Christus in top en overal vooraan?

De Calvinist moet met den tijd mee, zoo wordt geroepen!

Hij moet leiding geven om de ontkerstening der wereld tegen te gaan.

Hij moet de cultuur zoeken te beheerschen!

En meer van dergelijke gevaarlijke, wijl misleidende, en in licht-engel-kleed verhulde leugens worden gehoord, reeds jaren lang, onder oud en jong, binnen der Calvinisten kringen in Nederland en hier.

Hoe moeten dan toch Gereformeerde menschen, Calvinistische Christenen, leven in deze booze (of heerlijke?) wereld; hoe zich gedragen onder de menschen in 't gemeen, die toch volgens Neo-Calvinisten God tot een Vader hebben, en niet geheel verstoken zijn van Gods gunst, en vaak veel schoons en fijns vóór hebben op soms stijf-gereformeerde, niet-kunstzinnige menschen?

De lezer zou waarschijnlijk, evenals wij, terstond zeggen: dat leert ons Gods Woord, dat wij in onze huizen hebben, en Zondag aan Zondag hooren verklaren en toepassen op ons leven van heden en van de toekomst, toch wel duidelijk; zoodat wij niet aan een journalist of een dichter of een professor hebben te vragen, "mag dit of mag dat"!

Als wij den Heere toebehooren die ons naar Zijn verkiezende genade, uit de duisternis overbracht in het koninkrijk van den Zoon zijner liefde, en ons als knechten Gods en kinderen des Hemelschen Vaders gelukkig achten, vragen wij naar Zijn wil om dien te mogen doen, en bekommeren we ons weinig om de vraag, hoe we met fatsoen en kunstzinnigheid in de wereld, die met al haar begeerlijkheid voorbij gaat, den toon onder de lieden der wereld kunnen aangeven.

Calvinisten van den nieuwen tijd, vooral in Nederland, schijnen echter tegenwoordig met andere zaken en omstandigheden zeer rekening te houden en zich af te vragen wat wetenschappelijk onderzoek, officieel voorschrift, en gevorderde cultuur in de dusgenaamde christenlanden wel eischt van den man en de vrouw, van den beschaveling en de revolutie-werende burgeres, welke laatste intusschen haar wapens aan het revolutionaire tuighuis ontleent, maar Jaël ten minste nog haars mans hamer en nagel gebruikt om Sisera te slaan.

Gaarne willen we erkennen, dat Gods Woord geen catechisatieboekje is, dat op evenveel vragen als gesteld zijn een gelijk getal gepaste antwoorden geeft.

Maar kenschetsend is het wel, als men in Nederlandsche bladen vooreerst Gereformeerde menschen ziet vragen angstvallig naar een norm, naar een aparten stijl, voor een Calvinistisch cultuurleven en een synthetische burgergemeenschap met tijdgodaanbidders en ongodisten saam, om zoodoende "de kostelijke grondslagen die onze vroede vaderen hebben gelegd weder aan het daglicht te brengen" en daarop een nieuw gloriegebouw te stichten.

Dat er in Calvinistische kringen onder de "gewone menschen," — en onder dezen niet alleen —, verwarring heerscht omtrent wat ze zijn, na moeten streven, heeten te zijn en hebben te gelooven, te spreken en te handelen op kerkelijk, maatschappelijk en staatkundig gebied, kan geen verwondering baren.

Reeds de vele soorten van Calvinisme die in den loop der jaren, der tijden al van Calvijn en na hem, uit kerkelijken of politieken bodem schijnen te zijn ontsproten, zouden ten huidigen razend-drukke dagen, iemand, die nog zich zelf niet was, (en er zijn meer half-bewusteloozen dan men wel denkt, zelfs onder leiders wel) zijn evenwicht geheel doen verliezen.

Behalve de variëteiten die al eenige jaren lang aan de

markt waren, merkten wij in de rede van Prof. Dr. A. A. Van Schelven nog andere loten van dezelfde familie aan, kruisingen, veredelingen, ook hybriden wel. Zoodat, zorgvuldig bijeen gelezen, we nu de volgende Pan-Calvinistische bloemruiker zouden kunnen samenstellen, wanneer het noodig was voor een Rembrandt gedenkfeest, Couperus-jubileum of Synodale agape gelijk wij b.v. hier in Kalamazoo gehad hebben verleden jaar met annex een vaderlandsche (kerk) parade.

De volgende, min of meer welriekende, veelkleurige of bontbladige kinderen van de Calvinistische flora zijn voorhanden in den wetenschappelijken tuin: Oorspronkelijk Calvinisme, Calvijn's Calvinisme, Oud-Calvinisme, Neo- of Nieuw-Calvinisme, Historisch Calvinisme, Seigneuraal of Kapitalistisch Calvinisme, Democratisch Calvinisme, Nederlandsch Calvinisme, Anglo-Saksisch Calvinisme, Amerikaansch Calvinisme, Fransch Calvinisme, Zwitsersch Calvinisme, Hongaarsch Calvinisme, Internationaal Calvinisme, vergroofd Calvinisme, gecultureerd Calvinisme, Pseudo-Calvinisme, Hyper Calvinisme (in benauwdheid geboren in Patripassium Dr. H. Beets), en crypto- of ondergrondsch Calvinisme. —

Het zal eerlang noodig worden om aan de Vrije Universiteit een afzonderlijke leerstoel op te richten voor de Calvania multiflora, al zouden de vele zorgen die in verband met leerstoelen nu reeds het bestuur dier Hoogeschool drukken daardoor ook lastig vermeerderen.

Ofschoon nog steeds wordt gewacht op een uiteenzetting van wat eigenlijk de grondslag der Vrije Universiteit uitmaakt, die immers gezegd wordt uit te gaan van de *Gereformeerde Beginselen;* maar die, behalve dan wat de theologie betreft, nog nimmer duidelijk zijn gemaakt en ontwikkeld.

Daargelaten dan, dat Dr. Kuyper Sr., de stichter der V. U., later heeft verklaard, dat heel het terrein der wetenschap wordt gedragen door de Gemeene Gratie, een ding waarvan in de Heilige Schrift geen tittel noch jota is te vinden; waardoor het derhalve onmogelijk het karakter van Gereformeerd kan hebben, en als beginsel, grondslag, van gezuiverd christelijk hooger onderwijs kan dienen.

Ook hoort men tegenwoordig niet anders dan van Calvinisme gewagen en nog eens van Calvinisme, tot in kerkelijke samenkosten en theologen-vergaderingen toe, hoewel Dr. Kuyper, de groot-ontwikkelaar van de leer der Gemeene Gratie, er steeds met nadruk op gewezen heeft, dat het juist de eere der Gereformeerde Christenen was zich niet te vernoemen naar een mensch, al was die dan ook Jan Calvijn, maar wat het geestelijke en kerkelijke leven betrof van niet anders te willen weten dan van Gereformeerd Christendom.

Elk Calvinist is in den grond afkeerig van het zich noemen naar een mensch, schreef eenmaal Dr. Kuyper in "De Heraut". "Onze vaderen hebben dan ook terecht den naam van Calvinist gemeden..... en noemden zich op kerkelijk terrein bijna altoos Gereformeerden. Maar op politiek gebied, zoo verklaarde Dr. Kuyper, waar men niet "Gereformeerd" kon zijn, moest men wel een andere aanduiding kiezen..... en de naam Calvinist lag voor de hand." —

Wat is dan toch wel de levensstijl, de levensbeschouwing, levenswijze, het streven, het richtpunt van denken, spreken, handelen, van het historisch, het Calvijnsche Calvinisme geweest?

"Wat was de houding geweest van Calvijn," — zoo stelde Prof. Dr. A. A. Van Schelven de vraag —, *"tegenover de goederen van natuur en cultuur"?*

"Voltaire had beweerd, dat Calvijn 'n een en al afwijzende houding tegenover die goederen had aangenomen. Doch dat was een onwaarheid.

"Calvijn had wel degelijk waardeering gehad voor natuur en cultuur, en was geen asceet, *die levensvreugde vermeed en alle hoogere cultuurgoederen verachtte."*.. (De onderstreeping is van ons. G. V. B.)

"Maar er waren bij Calvijn *twee gedachtenlijnen,* die logisch-theoretisch niet te "vermitteln" zijn, en alleen psychologisch verbonden kunnen worden," merkte de Professor op.

"Zullen wij nu naar overeenstemming zoeken, naar een gesloten systeem," vraagt hij?

De geleerde referent wilde zich stellen vóór de kernvraag in zake den levensstijl van Calvijn's Calvinisme, de vraag naar zijn psychische houding tegenover de goederen én der natuur én van het *beschavingsleven.* (De onderstreeping is van ons. G. V. B.)

Hiertoe moest geput uit des Hervormers werken.

De twee lijnen bij Calvijn waren: Groote waardeering voor de goederen der cultuur, en overdenking van het hemelleven.

Toch was *metterdaad in hoofdzaak de gezindheid die Calvijn vergde*: "Weltabgewandtheit," *een afgewend zijn van de wereld, een zich niet inlaten met het aardsche dan uitsluitend met doel tot vervulling van ieders taak om God te dienen.* (Onderstreeping a. b.)

"Calvijn legde vollen nadruk op het toekomstig hemelleven, en beschouwde het aardsch bestaan als voorbereiding daartoe."..... .

"Alles bestig" zei Mr. Dooieweerd van 's-Gravenhage tijdens het debat dat op de rede volgde, "maar de Christelijke levens- en wereldbeschouwing had in de eerste plaats noodig *om de twee lijnen te vereenigen, en verbinding te zoeken tusschen natuur en genade."* (Onderstreeping a. b.)

De lezer ziet, dat zelfs een Gereformeerd rechtgeleerde "natuur" tegenover of naast "genade" stelt, en de Kuyperiaansche terreinenleer ook hem parten speelt. —

Anders wel leerzaam een en ander, wat we hierboven aanstipten, niet waar?

Leerzaam en vasthoudenswaard voor ons ook in onzen strijd tegen een dwaas "Amerikaansch" Calvinisme, dat hier zich wil doen gelden. —

Maar de "Wetenschappelijke Samenkomst" eerder genoemd gaf gelukkig ook eenige lichtschijnsels te zien te midden van de vele nevelen en vaalgrauwe luchten.

Daarop willen wij D. V. en volgend maal wijzen.

G. V. B.

## LAAT ONS EERLIJK ZIJN

Geachte Redactie:—

Gaarne zag ondergeteekende opname in "The Standard Bearer" van het onderstaande. Bij voorbaat dank!

Als lezer van "De Reformatie" gevoel ik behoefte om enkele dingen ter kennis te brengen van de lezers van ons maandblad.

In de Nederlandsche "Reformatie" schrijft de ook onder ons wel bekende Dr. Hepp reeds enkele weken over "De leergeschillen in de Chr. Geref. Kerk in Amerika." Wij zouden daarover wellicht het zwijgen hebben bewaard, ware het niet, dat de kerkelijke bladen der Christelijke Gereformeerde Kerk in dit land daaruit nog al eens op minder eerlijke wijze stukken overnamen, en zulks waarschijnlijk ook wel zullen doen met het artikel voorkomende in het nommer van den 10en Juli, 1925. En aangezien Dr. Hepp in dat artikel zich sterk uitlaat over het karakter van Ds. H. Hoeksema, meenden wij niet langer te mogen zwijgen.

Wij willen echter opmerken, dat wij den Eindredacteur van "De Reformatie" in het algemeen wel waardeeren. Hij biedt ons van week tot week degelijke leesstof. En wij meenen, dat hij ook niet gewoon is, om met pluimstrijkende woorden om te gaan. Meer dan eens zagen wè hem scheeve dingen recht zetten. Maar dan golden het o. i. zaken, waarmede hij op de hoogte was, en die in Nederland voorvielen.

Het wil ons echter voorkomen, dat Dr. Hepp zich thans wel wat veel met eens anders doen bemoeit, ook al schrijft hij ter voorlichting van Nederland; en dat hij niet genoegzaam ingelicht is. Dit laatste wordt trouwens door hem zelf toegestemd. Nu zeggen wij hiermede niet, dat hij tot dusver de feitelijke toedracht der dingen niet behoorlijk heeft voorgesteld. Hij had zich echter tot het objectieve moeten beperken. Doch in de laatste artikelen geeft hij karakterbeoordeelingen. Dit achten wij, op zijn zachtst gesproken, zeer gevaarlijk.

Geven we daar enkele redenen voor aan. Dr. Hepp heeft hier slechts een paar maanden vertoefd. Hoofdzakelijk ging hij om met sterke Janssen-mannen. Hunne taal beluisteren wij in zijn schrijven. Met Ds. Hoeksema is de Professor, zoover ons bekend, nooit in aanraking geweest. En met Ds. Danhof, met wien hij wel in aanraking kwam, werd van de zijde van Dr. Hepp elke bespreking van de eigenlijke kwestie zorgvuldig vermeden. Nog minder heeft hij getracht, om van een vriend van Ds. Hoeksema, van Ds. Danhof bijvoorbeeld, die hem had kunnen inlichten, ook maar iets te vernemen aangaande het karakter van Ds. Hoeksema. En wij meenen toch, dat het altijd noodig is, dat men beide zijden zoo objectief mogelijk onderzoeke. De billijkheid eischt zelfs, dat men ook den vriend hoort, als men den vijand gehoord heeft. En wij meenen zelfs te weten, dat Ds. Danhof, ook in de tegenwoordigheid van Dr. Hepp, precies het tegenovergestelde heeft geoordeeld betreffende het karakter van Ds. Hoeksema dan hetgeen de Professor thans Nederland aanbiedt op hooren zeggen van vijanden en in afwezigheid van den betrokken persoon. Dat achten wij onverantwoordelijk, en dat te meer, omdat de bladen hier deze beoordeelingen van Dr. Hepp weer zullen aanbieden aan het Chr. Geref. publiek. En zoo woekert het kwaad voort.

Daar komt nog iets bij. De volgelingen van Dss. Hoeksema en Danhof worden fanatiek geheeten. De beweging is vrucht van opwinding, teweeggebracht door de sterke persoonlijkheid van Ds. Hoeksema. Weet de Doctor werkelijk, waar hij over spreekt? Wij genieten nu reeds zeven jaar precies hetzelfde onderwijs, niet van eene sterke persoonlijkheid, om in de woorden van Dr. Hepp te spreken, maar van een zeer eenvoudig en bezadigd mensch, ook weer naar de voorstelling van den Professor. Laten we hier ook een enkel woord getuigen. Dr. Hepp, wij zijn niet fanatiek, en onze leiders zijn geen dwepers, maar ernstige, geestelijke gestemde mannen. Maak maar gerust eens nader kennis met hen. Wij zijn wel dankbaar voor hen, maar wij lichten hen niet over het paard. Daarvoor is er trouwens te veel lijden geweest in den laatsten tijd, en de toestanden zijn te ernstig. De Doctor moet de ontwikkeling der dingen maar eens nauwkeurig nagaan, niet alleen hier, maar ook in Nederland. Zou iemand onzer de zaken hier niet eens wat kunnen toelichten in "De Reformatie?" Toe nu!

Aan de Redacteurs hier, later eens een woord.

L. VAN DEN BOS.

127 W. Washington Street, Kalamazoo, Mich.

---

## DAAROM HOORT DES HEEREN WOORD,

> gij bespotters, gij heerschers over dit volk dat te Jeruzalem is. Omdat gijlieden zegt: Wij hebben een verbond met den dood gemaakt, en met de hel hebben wij een voorzichtig verdrag gemaakt; wanneer de overvloeiende geesel doortrekken zal, zal hij tot ons niet komen, want wij hebben de leugen ons tot eene toevlucht gesteld, en onder de valschheid hebben wij ons verborgen.
>
> —Jes. 28:14, 15.

Wie uw Waarheidszin ooit prees —, leg nooit aan met Domine's die — terwille van "hun klaarheid"(?) draaien met HET WOORD DER WAARHEID; want — 't vergaat u als de rat die moet wijken voor de kat!

Die een "naam" heeft in het land, heeft — al weet hij niets— 't verstand! (Debatteer met een Synode om de Waarheid, — 't is: een doode toegeroepen: "Sta toch op!" Resultaat . . . . . ?: ge krijgt "den schop!")

Hang uw huiken "naar den wind," en — ge zijt der "Wijzen"(?) vrind! (Zeg maar "trouw"(?) en zonder vreezen "JA," wanneer het "NEEN" moest wezen; "NEEN," wanneer het zijn moest "JA," en — men eert u met "Hoera!")

Hoor geduldig, als men liegt, en 't onmondig volk bedriegt! (Doe alsof gij er mee instemt en u blind'lings er aan vastklemt; spreek niet tegen, want gewis vindt u straks de "Nemesis"!)

Als men zegt: "Wij zijn Loyaal!" — en men plukt u bijkans kaal —, laat u als een kip bewerken! (Doe alsof ge 't niet kunt merken, en .....verlaat uw erf heel kalm, onder 't zingen van een Psalm.)

Zeg maar "JA" en "AMEN" als 't "trouwe"(?) volk u wenscht "om hals"! (als 't Loyale deel — inhalig — "vroomlijk" zingt: "Hoe goed — hoe zalig 't volk, dat naar Uw klanken hoort!" — maar het liefst u had vermoord!)

Wenscht ge "ongestoorden vreê" — praat met kerk en wereld mee! (Waartoe staag uzelf te plagen in uw korte levensdagen.... ?! Dans maar met den grooten hoop; 't lijkt loyaal, en — 't is goedkoop.)

Wenscht ge vrijheid en genot — denk niet al-te-veel aan God! Hier wat "nemen," — daar iets "geven" doet u vrij(?) en lustig(?) leven! (tot — de GODS-BAZUIN weerklinkt, en u "al dat Goeds" ontzinkt..... !!

B. A. HENDRIKSEN.

---

## HET ALGEMEEN AANBOD DES HEILS

In het derde artikel van Prof. Berkhof over "Het algemeen en welgemeend aanbod des heils" komt, evenmin als in de twee vorige artikelen, geen enkel woord van antwoord voor op de vraag, door ons hem gedaan, wat genade de verworpenen ontvangen, als hun het Evangelie verkondigd wordt. Telkens weer wordt gezegd, dat het Evangelie aan allen moet verkondigd worden met bevel van geloof en bekeering. Doch in één adem wordt er aan toegevoegd, "that Calvinists deny that this flows from, or indicates on God's part, a design or purpose to save them all; and they deny that grace or gracious assistance, sufficient to enable them to repent and believe, is communicated to them all." Wat zij dan wel ontvangen, wordt niet gezegd. Maar God wil al de hoorders van het Evangelie niet zaligen, dat staat vast. Ook wil Hij hen geen helpende genade schenken, zoodat zij zouden kunnen komen tot berouw en bekeering. Zij kunnen dus niet zalig worden. Deze gedachte wordt vier à vijf maal in dit artikel herhaald. Doch over de vraag, wat genade God dan wel bewijst aan de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie, bewaart Prof. Berkhof stiptelijk het stilzwijgen. Hij doet alsof hij niet hoort.

Nu leide men hier niet uit af, dat Prof. Berkhof op deze vraag geen antwoord zou kunnen geven. Want dat kan hij wel. Dat kan eenig persoon, die met aandacht de Dordtsche Leerregels gelezen heeft. Die vraag is beantwoord in 1618-'19. Vraagt men nu echter verder, waarom de Professor ons niet eenvoudig voor het antwoord der Dordtsche vaderen plaatst, dan zij het ons vergund als onze veronderstelling uit te spreken, dat hij zulks niet doet, omdat dat antwoord der vaderen pertinent ontkent, dat God aan de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie genade bewijst. Zij ontvangen wel iets, maar geen genade. En nu staat Prof. Berkhof juist voor de taak, om te bewijzen, dat God aan de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie genade schenkt. En dat kan hij niet. Hij kan heel goed duidelijk maken, wat allen gelooven en door niemand wordt ontkend, dat het Evangelie aan alle hoorders, zonder onderscheid, en met bevel van geloof en bekeering moet verkondigd worden. En negatief kan heel goed worden staande gehouden, dat God niet *alle* hoorders van het Evangelie, dat is, die uitwendig geroepen worden, wil zalig maken. Tevens is het wel duidelijk, en voor geen tegenspraak vatbaar, dat zij, die het Evangelie verwerpen, zich bezondigen, en hunne verdoemenis des te zwaarder maken. Al die gemakkelijke dingen heeft Professor Berkhof dan ook reeds een en andermaal gezegd. En wat hij tot nog toe niet gedaan heeft, maar wel had kunnen, en eigenlijk ook had moeten doen, is, dat God ook wel iets schenkt aan de verworpenen onder de hoorders des Woords. Ook dat kan hij wel doen, zonder op tegenspraak te stuiten, onzerzijds. Want ook dat wordt door alle Gereformeerden toegestemd. Maar hij kan onmogelijk duidelijk maken aan Gereformeerde menschen, dat God door de verkondiging des Evangelies eene zekere, niet zaligmakende, gunst of genade bewijst aan de verworpenen onder de hoorders. En dat is hier juist het punt. En betreffende dat punt verwachten we nu ook geen antwoord meer. Berkhof's artikelen zijn daar geheel niet op ingericht. Natuurlijk, komt er nog iets, dan stellen wij onze lezers er aanstonds mede in kennis. Zoo niet, dan nemen wij hiermede afscheid van Prof. Berkhof, en geven in de naaste toekomst zelf het antwoord, het antwoord namelijk, dat de Dordtsche vaderen op die vraag gegeven hebben, alsmede het antwoord der Heilige Schrift.

Dat blijft dus afgesproken.

H. D.

---

### LEVENSGENOT

Geniet het leven niet,
als moest gij eeuwig leven:
Bedenk: 't Is een geleend
en hoogst onzeker goed.
Slechts waar het hart geheel
aan Jezus wordt gegeven,
Woont reine levensvreugd
en kalme stervensmoed.

C. Des Amorie v. d. Hoeven.

---

N. B. Enkele artikelen, alsmede het artikel over "De Jongste Kerkelijke Strijd," konden wegens gebrek aan plaatsruimte niet worden opgenomen.

DE REDACTIE.